II. évfolyam. Arad, 1887. Augusztushó 26. Péntek. 231-dik szám

Szerkesztőség:
Kazinczy-uteza 1. szám, földszint, balra.
Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Kazinczy-uteza 1. szám, földszint, balra.

Hirdetések díjszabás szerint.
Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap utáni szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben hazhoz hordva:
Egész évre . . . . 12 frt.
Fél évre . . . . . 6 frt.
Negyed évre . . . . 3 frt.
Egy hóra . . . . . 1 frt.

Vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 14 frt — kr.
Fél évre . . . . 7 frt — kr.
Negyed évre. . . 3 frt 50 kr.
Egy hóra . . . 1 frt 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

Közös ügyek.

Bécs, augustus 24.

Tisza miniszterelnök Osztendébe való elutazása előtt Kálnoky gróffal az összes, Magyarországot és Ausztriát közösen érdeklő ügyeket a legtüzetesebben tárgyalta. Mind két vezérállamférfiu nézeteiknek teljes megegyezését constatálhatta ezuttal is, mint mindig, valahányszor elvi szempontokat, a monarchia politikájának a legközelebbi jövőben követendő főirányát kellett megállapitaniok. Mint a magyar miniszterelnök, ugy Kálnoky is azon szilárd akarattal van eltelve, hogy a monarchia adóképességét lehetőleg kiméln kell és a közösügyi kiadásokemelését megnem engedik.

Ha a külügyi tárczánál nehány szükséges emelés folytán, nevezetesen a consulátusok körül, uj kiadások jelentkeznek s a hadseregnél a legénységi élelmezés halaszthatlan, mindenesetre költséges javitása az illető budget-tételek lényeges emelését elkerülhetlenné teszi is: ezzel a közös budgetre uj teher nem nehezedik, hanem az egyik czimen tett több kiadás megtakarittatik más czimeknél. Következéskép feltehető, hogy a közös budget ugy, a mint az az idénre megszavazva van, a közös ügyekre nézve normális budget, melyen a rendes kiadások többé nem tesznek változtatást, hanem csak a részben fedezetül szolgáló vámbevételek nagysága.

Ezekben állandóságot teremteni, sajnos! nem áll a kormány hatalmában: a vámjövedelmek emelkedése vagy csökenése, kizárólag a világpiacz hullámzásától és az idegen államok vámpolitikájától függ. Tisza miniszterelnök ez irányban, tehát azon bizonyosságot vitte magával, hogy a közös miniszterium részéről mi kellemetlen meglepetés sem vár reá és visszaérkezése után, a mikor a delegatiók elé terjesztendő javaslatok lesznek megállapitandók és Ő Felsége által előzetesen jóváhagyandók, legfeljebb a részletek körül fog kelleni némi lényegtelen különbözeteket kiegyenliteni. A delegatiók az idén már november harmadikán összeülnek, ugy, hogy a magyar országgyülés az 1888. évi budgetet legalább fontosabb részeiben még karácsony előtt letárgyalhatja s indemitást ezuttal legfeljebb csak hat hétre fog kelleni kérni.

Igen kellemesen hatottak a miniszterelnökre az occupált területen létező viszonyokról nyert értesülések. E viszonyok a képzelhető legjobbak: nyugalom és rend sehol nincsenek veszélyeztetve; katonaság és csendőrség — a bennszülött legénységet is ideértve, — becsületesen végzik kötelességüket; a lakosság még a határokon is, melyek különben máskor rablóbarlangoktól és rejtekhelyektől hemzsegtek, — kedvét és örömét találja a rendezett állapotokban s még a veszélyes elemeket is a maga körébe kényszeriti. A civilizátori munka örvendetesen halad előre, a hivatalnoki kar mult évben végrehajtott purificatiója, s még inkább a folyton nagyobbuló ut- és vasuthálózat ellenállhatlan művelődési tényezőknek bizonyultak. És Kállay miniszter, a ki Bosznia és Herczegovina körül tényleg halhatatlan érdemeket szerzett, nem vét a szerénység ellen, melyet oly szigoruan és következetesen tanusit, ha az elismerést, melylyel bosznia-herczegovinai administrátiójáért a korona, miniszter-társai és sajtó adóznak neki, mosolylyal fogadja, melyből az önmagával és alkotásával való megelégedés látszik ki. Ha Ausztria-Magyarország a Balkánon csak erkölcsi hóditásokra törekszik, a mint ez a jelen hormányzatnak szilárd akarata: e czélra alkalmasabb, győzelemteljesebb, megbizhatóbb eszközt soha sem találhatott volna, mint az occupált területek kormányzása, a mint ez Kállay körültekintő, tapasztalt vezetése alatt, a legzavartabb és legziláltabb viszonyokból kifejlesztve lett.

Bosznia és Herczegovina virágzása kell, hogy mintaként lebegjen a Balkán népei előtt s ellenállhatlan vonzerőt gyakoroljon reájuk, a mi napról-napra ismétlődő ezerféle bizonyiték tanuságaként, tényleg ugy is van. Véres csatákon kivivott győzelmeknél erőteljesebben, hatékonyobban győzi le a monarchia czivilizátori működésével a Keleten az orosz versenyt.

Schlauch püspök beszéde. Az uj nagyváradi püspök beköszöntő beszédének egész csengő tenorja olyan főpapra vall, ki a hithez való állhatatos ragaszkodással a tudományt igen jól tudja összeegyeztetni. Ezuttal valóban nem a középkort glorificálja, midőn azt mondja, hogy az emberi szellem nem ismer megállapodást, hanem folytonosan előre tör, s hogy az az isteni szó „legyetek tökéletesek, miként mennybéli atyátok tökéletes“, az ember szivét és szellemét kétségtelenül nagyobb tökéletességre emelte, mint a mult századokban. Ez feltétlen elismerése a modern culturának, s ezt ünnepélyes alkalommal egy kiváló főpaptól hallanunk, jól esik. — Szemben a bornirtság azon üvöltéseivel, melyek ugynevezett „catholikus“ organumokban nyilvánulnak a szellemi haladás ellen, melynek alapja a szabad kutatás, szerfelett figyelemre méltó az, a mit Nagyvárad uj püspöke a természettudományokról mond. Egyenesen ajánlja a papságnak a természettudományok müvelését, mondván, hogy a létező dolgok megértésére az empyrica nem elégséges. Szükséges, hogy alakitó erőre magára, a jelenségek gyökerére és eredetére visszamenjünk. A cath. vallás és egyház — ugymond — valóban nem ellensége a természettudományoknak; nem is fél a természeti erők tanulmányozásától, mert meg van győződve, hogy a természet teremtője ugyanaz, ki nekünk a kinyilatkoztatást adta, s hogy a teremtő istent nem lehet a megváltó istennel ellentétbe helyezni.

A beszéd e helyen, a következőkben culminál:

„Elhalványult már többször lelkében az Isten képe: nem egyszer simult keblére a paradicsomi kigyó, hogy syréni hangon suttogja neki: Isten vagy magad, nincs szükséged más Istenre; de a szenvedések napjaiban az emberiség mindig az ég felé forditotta szemeit, — és napjainkban is, midőn a föld az embert inkább magához vonja és elbájolja mint valaha, midőn ezerszeresen sokszorozta és fokozta mindazt, mi őt szórakoztatja, a hol a munka minden valóján kizárólag utánozni látszik — ma is az emberiség lelkiismeretében egy magasabb, egy tulvilági világosság eszméje él és szivósan keresi magyarázatát ama titoknak, melyek lelkét minden oldalról környezik. Csatlakozik a civilizátióhoz, melynek jelszava: Előre! de lelkében él egy másik hang is, melynek jelszava: Sursum corda! Fel a szivekkel!

És az anyaszentegyház?: Az anyaszentegyház mindig megértette a nyugtalan és szenvedő emberiség szavát. A názárethi Jézus magasztos megváltási művét folytatni lévén hivatva, sem idő, sem tér nem korlátozhatták tevékenységét. Haladt a haladókkal, a-európai müveltségnek megteremtőjelévén, a müvelődéssel önmaga isfejlődött; mint kőszikla állott a szenvedélyek csapkodó hullámai között, hit- és erkölcstanából egyjottát semengedvén szeretettel felemelte magához a szenvedőket. Tudta, hogy a müveltség nem biztosit a szenvedés ellen; tudta, hogy a tudomany tehetetlen és néma ott, hol a sziv sajog, a remény horgonya ketté tör; — tudta, hogy a köznapi könnyelműség és az eltévedt ész eloszithatják az ember szivében vallásosságot, de nem szakithatják ki az ember lelkéből az Isten képét, mely eltörülhetlenül van oda alkotva. Tudta ezt az anyaszentegyház és tudja ma is. Vagy megszünt az ember ember lenni, mert müveltté lett? nincs ma többé bün, melyért vezekelni kell? nincs többé szenvedés, mely az embert a kétségbeesés felé hajhatja? nincs többé halál, melynek határán tul kezdődik a végtelen ür, a végtelen, az ismeretlen? Igen! Kisérni az emberiséget fáradságos haladási utjában, tanitani a müveletlent, a szegényeket türelemre inteni, mindenkinek mindene lenni, hogy mindnyájukat Krisztusnak megnyerje. Ime! ez volt minden időben a keresztény anyaszentegyház magasztos feladata, — és ma is ez. Ebben fekszik Krisztus szent religiójának ereje, hatalma és varázsa; ebben tekszik örökké szép fénye, melylyel beviligitja az ész- és kedélyélet utait; — de ebben van egyszersmind az anyaszentegyház örökké való fennállásának szükségessége.“

Egy község névváltoztatása. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a belügyminiszter f. évi 51,887. szám alatt kelt rendeletével megengedte, hogy a Zemplén megyében kebelezett Arbonya-Zsadány község ezentul Bodrog-Zsadány néven neveztessék.

VIDÉK.

— Végszó a battonyai lelkészválasztás ügyéhez. —

— augustus 24.

Csak tegnap jöttem tudomására annak, hogy e becses lapok 218-dik számában „Figyelmező“ név alatt megjelent czikkre, Nagy D. és Mátéffy L. nevével ujabb czikk jelent meg, melyben, a helyett, hogy tárgyilagosan kimutatták volna felszólalásom alaptalan voltát, személyeskedés terére lépnek át. Igy szokott lenni rendesen, mikor az ember a szegnek fejére üt s az illető magát és eljárását védeni nem tudván, személyeskedik, mintha azzal mindent elintézett volna. En czikkemben senkit meg nem neveztem, különösen M. L.-ről, még czélzólag sem szóllottam, mert „az egy intelligens egyén“ kifejezés nem jelenti az ő nevét. Es ime mi történik? Ő azt magára veszi s ugy érti, mintha nevét ki irtam volna, s ki mondja „az az egy intelligens egyén“ én vagyok. Más szóval, hogy mintha mondaná: én vagyok az a battonyai krónikás, a ki a kijelölő bizottság eljárása ellen felszóllaltam, vagy azt tanácsoltam, s mivel czélomat, kilátásomat tönkre tette, azt törvényesnek el nem ismerem, az ellen pártot gyüjtök, azt elrontani igyekszem. Mindezeket s több ezekhez hasonlókat mondotta magáról M. L., mikor az egy intelligens ember kifejezést magára vette.

Nagy tévedésben van M. L. s felületesen fogla fel a dolgot, midőn reám nem tartozónak állitja a kérdéses ügyet, sőt inkább mint egyházi téren müködőre igen is tartozik ez, s kötelességem is figyelemmel kisérni, különösen egyház megyénk egyházaiban az itten-ottan felmerülő mozzanatokat s győződjék meg róla Mátéffy L., hogy a mikor szükségesnek látom, ezután is, hozzá fogok szóllani azokhoz; különösen figyelemmel kisérem a battonyai egyházat, melynek viszonyait ismerem, s tapasztalom, hogy ott M. L. minden áron vezér szerepre törekszik, mely törekvésében nem egyszer felzavarja a tó csendes vizét.

Bánat és keserüség okozásáról is szóll személyeskedő czikkében M. L. Bár csak anynyit szerzett volna és ne többet ezekből M. L. embertársainak és a battonyai egyháznak az én ott müködésem alatt és azóta, mint én itt, ugy örömmel tekinthetne vissza egyháztagsági életére. Annak a bánatnak és keserüségnek magvai is, a melyekre czéloz M. L. aligha nem akkor hullottak el, mikor itt járt 1876-ban elödömmel alkudozni, a battonyai fizetésből való leengedésre, s lábanyoma után csak hamar kikeltek, mint mérges növények, de szerencséjére ez egyháznak csakhamar le is száradtak. Ennek eredménye meg is látszik egyházunkban anynyira, hogy ha a véletlen M. L.-et még egyszer ide hozná rá nem ismerne, s bámulna az akkor és most közötti különbség felett. Vajha ily eredményt mutathatna fel M. L.-nek az egyházban szereplése is, akkor lenne ő első a szó igazi értelmében s érdemelné meg a vezérszerepet.

Ezek voltak végszavaim a fel merült ügyben, s többé ahoz szóllani nem fogok.

Figyelmező.

Anglia és a Kelet. Gossensasz-ból, az angol viszonyoknak és a világbirodalom vezérpoliticusainak alapos ismerőjétől, hosszabb közleményt vett a „Pester Correspondenz“, melyből adjuk a következő leglényegesebb részeket: „... Midőn Salisbury lord a meggyőződés hangján biztosit, hogy a legközelebbi idő alatt a legmélységesebb béke fog uralkodni s nevezetesen a Kelet véres bonyodalmak szinhelye nem lesz: igaza lehet neki. Es ha érdem az, hogy valaki, mintegy nagy öntudattal követett erőteljes

---

Az „ARADI KÖZLÖNY“ tárczája.

(Augusztus 26.)

A görbe országból.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti tárczája. —

V.

Vajda-Hunyad.

Tiszta értékét tudom a férfi jellem fundamentumának: a következetességnek. A következetes jellem abc-je szerint tehát mikor kimondtam: „Me-hett“, — s megváltottam Aradra jegyemet, Aradra kellett érkeznem. De nem történt. Lemaradtam az első állomáson. Hiszen tettem én szemrehányást sokat, — de a csábitó syrének, melyek láásomat az ő sok szépségükkel befolyásolják, fittyet hánytak az elborult kedélynek s mosolyogva hirdették ki a napiparancsot: „Előre.“

Most Vajda-Hunyadon vagyok. Ott egy csendes helyen irom e sorokat, kissé lassan, mert ha felütöm fejemet, látom a gyönyörü tornyokat, melyek merengővé teszik lelkemet a nélkül, hogy a töméntelen gondolat egy szerves egész béklyóiba önszántából helyet foglalna.

A vajda-hunyadi vár a góth izlés legnemesebb korszakának remeke. A világi épületek közül csupán a karlsteini, meg égeri (Csehország) mérközik vele, s talán terjedelemben a laxenburgi, ischli és az eisgrubi mulató várak szebbek, de csupán azért, mert ujabb conceptiokkal tarkállanak, mig ezt középkori eredete teszi érdekessé.

E vár alapitója Hunyadi János volt 1456-ban. Nem lehetetlen, hogy a vár római u. n. substruction (alapon) nyugszik, annál hihetőbb ez, mert az ötvenes években egy közelben lévő hegyen, a Szt.-Péteren rendezett ásatások alkalmával több római szobrot s egy mulató csarnokot ástak fel.

A várbeli templom hamarább lőn készen. Ez 1446-ban (négy év alatt) amaz 1452-ben lőn befejezve, ámde nem azon terjedelemben, mint a milyen most. A vár következő birtokosai (Hunyadnak eddig 22 birtokosa volt.) folyton épitették ki a várat. igy az előbb J, aztán L. végre 1619 és 1624. között U alaku lőn, mig négyzet alakuvá Zólyomi Dávidné épitteté ki. A vár eredeti szépségein a későbbi tulajdonosok igen sokat rontottak, nevezetesen a divatból kiszorult goth stylust renaisanseval váltották fel, mely kontár kezekből nyervén kivitelt, az eredeti szépségek csakhamar megcsunyultak. A vár szépitésére, illetőleg felépitésére legtöbbet köszönhetünk Hunyadi Jánosnak és fiának Mátyásnak, ki midőn nejét Beatrixot Erdélybe utaztatta, 1478. Hunyadvár termeit olasz művészekkel kifestette, kik a már csak tradicioiban szendergő herculanumi és pompeji festői stylt alkalmazták (haragosveres mezőre festett kirivó sárga bazilicus.) De nemcsak a termek, hanem a folyosó is festve voltak. Még e folyosó nincs restaurálva, s oly nagyon az idő vasfoga által se lévén megviselve, majdnem tisztán láthatók az arabeszk szegélyek s hullámzó kanyargásu lombok barna szegélye közt a szobát is diszitő s fentebb elbeszélt basilicus.

A vár külseje már alig kiván szépitést. Egyáltalában a külső disze nem beszél azon csapásokról, melyek Vajda-Hunyadot érték. 1534-ben Zápolya hive Czibak felgyujtotta Hunyadot, Török János, Hunyad 10-ik birtokosa alatt másodszor hamvasztotta el a tüz, de mégis legtöbbet szenvedett a vár akkor, mikor tulajdonosa a k. fiscus volt. (1724-től maig. Ezen időtől bánya- és gazdatisztek lakóháza lőn a vár, vaslerakodó hely stb. Ez azonban kevésbé lett volna baj, de az történt hogy az egyes tatarozások alkalmával styljéből egészen kivetköztették a kontár kezek, különösen 1748. és 1754-ben. Valóságos szerencse, hogy I. Ferencz 1817-ben Erdélyt bejárván s V.-Hunyadon három napot töltvén, meghatottan a pusztitások daczára mutatkozó művészi jellegtől, 30,000 frtot ajándékozott a vár sérelmeinek gyógyitására, mely pénz akkor több volt, mint most 150,000 frt.

De alig történt meg a helyreállitás munkája. Hunyad kápolnájába beütött a menykő s igen nagy pusztitást tőn; akkor: 1824-ben annyira-mennyire Miske József gróf kincstárának Erdély nemes adományából helyre állitá a várat, a mi főleg Tordai Lengyel István lelkesitő versének, mely e czimet viselte: „A halhatlan emlékezetü Hunyady Jánostól, Magyar Ország Vitéz és hiv Gubernátorától, Vajda-Hunyadon 1452-dik esztendőben épittetett királyi kastélynak panasza,“ — köszönhető.

A vár napjainkig ismét sokat pusztult. Jól tudjuk, hogy az országgyülésen mennyi felszólalás történt e tárgyban, végre három év előtt az országgyülés megszavazta a restaurálás költségeit, az épitkezés körüli felügyelettel Khuen-Héderváry Bélát, a bán öcscsét bizván meg.

Ez ideig a Hunyadi János által épitett vár-rész restaurálása be van fejezve, a kápolna kivételével. Főfigyelmet érdemel az alsó lovagterem, melyben Hunyadi János kormányzósága alatt az ország ügyeit beszélték meg.

Öt veres márvány oszlopon nyugszik, teljesen a megmaradt emlékek szerint kijavitva. Egyik oszlopon góth betüs (u. n. minuscula) e felirat olvasható: hoc opus fecit Fiei mag. d. Johanes de hunyad regi. hugi. gubna s. d. m. cccclij. (E müvet nagyságos Hunyadi János Magyarország kormányzója készittette 1452.) A terem az 1681. évben Bajoni József által szerkesztett leltár szerint lőn felszerelve s pompás berendezése tanuságot tesz a Corvin-korszak fokozott izléséről. A kápolna még olyan, a milyenné a nagy idő pusztitó keze formálta. Egyszerü külsővel és belsővel bir, egy hajó s szentélyből áll, melynek boltozata átmenetetet képez a román izlésből a góth félébe, mert az ivek inkább körivek; a templom festve nem volt, csupán a körivek voltak igen természethüen veresesen márványozva. A bemenetnél a Hunyadi és Szilágyiféle faragott és festett czimer látható; a góthcsucsu ablakok arra engednek következtetni, hogy a templom hajdan magasabb volt. Emlitsük még meg, hogy Kapisztrán János itt mondott a Hunyadi családnak naponként misét.

Hunyadi János és Mátyás lakosztálya teljesen kész és a felfedezhető okmányok szerint teljesen korhü. Az épület négy belső oldalán nyugágynak való befalazások láthatók. Ezek egyikében, az elsőben, mint vezetőm mondá, szülte Erzsebet első fiát Lászlót. A felső lovagterem Mátyás épitménye, melyet a Bethlen-korszakban egyik birtokos ujra festetett, Erdély fejedelmeivel; majdnem egészen tiszta, szintén öt oszlopon nyugszik; boltivei, azonban a nagy tüznek áldozatai, csupán itt-ott megradt rész a falon sejteti, hogy az ivek mily irányban haladtak és hol értek össze.

Eddig, persze, legszebb a bejárati kapu felett levő „kőház“, vagy szintén a régi kifejezés szerint „a kapu felett való középső contignatios palota“, mert kész. Szép mozaik, tető szalad le meredeken, a kis bástyatornyok szines kis ólom közé ékelt gömbölyü ablakocskákkal ellátvák, a fal sehol sincs megcsorbulva, pompás középkori jellege mellett egészen lakályos.

E különben még be nem butorozott szobákban megfordultam. A csüngő folyosóról nyilik a legszebb kilátás. Északfelé farkas szemet néz velünk a nagyági bérczek collossalis barna tömege, Rákosd, Kincsu (Kincses), Bujtor hegyei, melyek szeszélyesen szegélyzik a szemhatárt, ugy nézve ki megettük az ég, mint a legczifrább csipke; A város tulsó oldalán Kaprouczа szelid, mivelt lejtőivel s gyümölcsfáival, Küzik ritkás bükk-erdejével, Szt.-Péter és Buksoare hegye alól cultiválva, fent a rendetlen sürüség koronájától övezetten, mig megette megkékellik a hatalmas Retyezád onnan távol, egészen apróvá degredálván ezeket a földturásokat itt a közelben.

Nevezetes, hogy a XV. század magyar hadászatában először e vár épitésénél hagyja el a régi methodust. Először itt épit Hunyadi végmenhelyet, melyet ne—boj—sze (ne félj) román szó után Nebojsza-toronynak keresztelnek el, a melyet a Bethlen-korszakban négy emeletüre, minden épitészeti styl nélkül, épitettek ki.

A vár alacsony hegyecskén terül, ugy, hogy majd Hunyad alá kell érkeznünk, mikor meglátjuk a torony tetején a vár-vitézt, a mely Hunyadi János emlékére áll ott fenn a legnagyobb tornyon. A sok tornyu vár tövét a patak-tiszta Cserna locsolja, s mikor a bevezető hidon vagyunk, noha nem épen magasban, a hirtelen meredek szirtek között bujkáló viz olyan félelmes gondolatokra késztet, annál inkább mert a hid csupán vasfogókkal van egymáshoz erősitve.

Lehetne beszélni magáról a városról. Csinos kis erdélyies jellegü városka, különösen román temploma érdemel említést. Közepén a szentély és hajó közt, négy oszlopon álló kupola van (bizanczi jelleg), melyről az a hit terjedt el, hogy a megmaradt római templomnak áldozó kéményei, a mi persze nem való.

A reformatus templom a Hunyadi János által épitett barátok templomának köveiből épült fel; a barátok temploma már e századból való.

Mielőtt e sorok megirásához fogtam, az ide is elrándult irók és müvészek társaságában én is megnéztem Hunyad másik nevezetességét, a gyárat is. Általában egy itt járó se mulaszthatja el a gyárat és a várat. Az irók a gyáron kezdték, ez közelebb van az állomáshoz. Csak négy éves vasgyár, de hatalmas lendülete van. Naponta 200 embert foglalkoztat, s terményét részben maga a gyár dolgozza fel. Harminczkét km-ről jön gépek segélyével a vas, kosarakban. Odáig festői lehet az ut hegyeken és völgyeken, vaskosárban, vaskötélen. Tuszkálták is az ármányos irók és müvészek az iczi-piczi Kiss Jóskát, tegyen egy programmon kivüli kirándulást a Retyezád felé. De kicsi Kissünknek nem vásódott a foga hozzá.

Érdekes a nagy gyártelepen a terjengő meleg közt a vas izzó tömegét különbféle alakba öntve látni, noha itt inkább a termesztett öntött vasat exportálják s főüzeme a gyárnak ilyen irányu.

Szeretném még az én tisztelt olvasóimat a vidék szeszélyes és felette kedves hegyecskéin is elvezetni, de mint mindég, mióta itt vagyok, tapasztalom, hogy sokat beszélek és mégsem eleget.

Lehet, hogy a lelkesedésnek kevés szava van, de hát a Tarjagos Illés lelkesedése is valami, a kiről tudjuk, hogy egyáltalában nem fukarkodik a szóval. Hiszen nem is lenne az rosz, csak aztán mindent elmondana az ember, hogy megértsék.

Es én tudom, hogy sokat mondtam és még se mindent.

Floricza.

Egy idegen a városban.

— Eredeti regény egy kötetben. —

[30. Folyt.] (Minden jog fentartva.)

Irta: **Törös Tivadar.**

XXIII.

Adél.

A mióta Adél az „Arany füző“ még aranyosabb kezü főnöke lett, megszokták őt a városban külön emlegetni a Dengelegi nevétől. Adél tisztelői közül pedig azok, a kik egykor rajongtak egy mosolyáért és halálba

politika előkelő képviselője ezen politika saját lényegét s legpraegnánsabb ismertető jeleit eltagadja és minden felszinre kerülő vitás kérdésben mint „erős, bátran meghátrál", akkor a nemes marquis az utóbbi időben rendkivüli érdemeket szerzett. Azatgán-kérdésben az Oroszországnak tetsző megoldást, mint teljesen kielégitőt acceptálni; az egyptomi kérdésben arczul ütteini mint ez a királynő signaturájával már ellátott egyezmény ratificálásának a Nelidoff járszalagján vonagló padisah részéről való megtagadása által történt, és ezen arczulütést nyugodtan zsebre dugni; a bolgár kérdésben a hármas szövetség mögé rejtőzni s ott is néhány lépéssel hátramaradni: ily ellenféllel valóban még az igen szeszélyes czárnak is nehéz összeütközésbe jönni, casus-belli-t provocálni!

Csak az a kérdés, hogy Anglia ily conzervativ, a Beaconsfield által inaugurált imperialistikus politika követésére hivatott, eredetét és létjogának alapját folytou megtagadó kormányzatot meddig tür? Az e kérdésre adandó válasz a Salisbury cabinetre nézve kedvező nem lehet. A föld legöntudatosabb s legliberálisabb nemzete legszabadelvübb s legnépszerübb államférfiát s vele együtt a korszellemmel és a nemzet legjobb instructióival lépést tartó liberális pártot nem azért távolitotta el a kormányról, hogy érte oly kormányt kapjon cserébe, mely a liberalismust szüneteltesi, ha ugyan visszafelé nem tereli s e mellett a kül-, az ugynevezett magas politikában bágyadtabban, férfiatlanabbul járjon el, mint akár Gladstone. Ebben legalábbb meg volt gyávaságának bátorsága s nyiltan kimondotta, hogy véres védekezés árán semmiféle területet sem akar hóditani, vagy csak megtartani is; Salisbury azonban mint Beaconsfield szellemének és rendszerének egyenes örököse állott az ügyek élére s ugy tesz, mintha férfias, erőteljes politikát követne, holott a valóságban az erőtlenség és tanácsnélküliség politikáját követi. Ezen valótlanság a jellemben, ezen képmutatás a gestióban fenn nem állhat s nem tart nagyon soká, és a kormányrud Salisbury kezeiből kiesik és Hartington áll a kormány élére. Hogy aztán e kormány szabadelvü, az ismét egyesült wigh-ek és radicálisok parlamenti többségén nyugvó, avagy coalitiós lesz-e, melyben az unionista szabadelvüek viszik a vezetést? az attól függ, hogy Gladstone és elvtársai az ir kényszertörvény által teremtett fait accomplihoz miként alkalmazkodnak, illetve, hogy a „nagy aggastyán" mennyire van uralomra vágyással eltelve? A jelen viszonyok semmi esetre sem tarthatók fenn; azok sem a conzervativeknek, sem a szabadelvüeknek vagy radicálisoknak nincsenek inyükre s a királynénak is a legnagyobbb mérvben visszatetszenek, a ki a Konstantinápolyban vele történt csufságot — köszönet a cabinetfő vigyázatlanságának és gyengeségének, — igen élénken érezte, s még soká nem feledi el.

KÜLFÖLD.

Ferdinand fejedelem és a hatalmak. Első Ferdinand fejedelem azzal a reménynyel vonult be országának fővárosába, hogy végre valahára megpihenhet zajos fogadtatása örömeinek fáradalmaitól és országa consolidálásának szentelheti idejét. — és ebben nagyon csalódott. Az európai diplomatia kezd beleszólni a bolgár kérdésbe, melynek a maig való fejlődéséig tétlenül nezett. És mint a félhivatalos forrásokból jövő hirekből sejteni, lehet a Konstantinápolyban a fejedelem souzerainjána adott tanácsok nem igen mutatják, hogy a kérdés megoldásában a hatalmak egyetértenek. Oroszország mint azt előre várni lehetett, erős agitatiót fejt ki a mellett, hogy a porta erélyes kézzel inditsa meg actióját és Bolgárország és Kelet-rumélia vegyes occupatióját, vagy pedig császári biztos kiküldését tanácsolja. E tanácsát támogatni látszik a német birodalom is, melynek külügyi kormánya mind világosabban tünteti ki, hogy nem igen barátja a koburgi herczeg elszánt trónfoglalásának. Legjobb kifejezést nyer a hangulat a „Norddeutsche Allgemeine Zeitung" czikkéből, mely függetlenségi törekvéseket tulajdonit a fiatal fejedelemnek. A fejedelem első beszédeiben használt „nezavissima Bulgária" (független Bulgária) kifejezés mindjárt az első pillanatban szemet szurt és a bolgár kormány sietett is megmagyarázni hogy a „nezavissima" szó nem „független"-t, hanem „önálló"-t jelent a bolgárok nyelvén. Most azonban a német külügyi hivatal organuma azzal lép fel, hogy a fejedelem proclamatiójának franczia forditása, eltér a bolgár szövegtől. A bol ugyanis a bolgárnyelvü szöveg ismét a „szabad bolgár népet" apostrophálja, a franczia forditás mindenütt a „kedvelt bolgár néphez" szól. A lap felhasználja ez állitólagos ellenmondás kideritését alkalmul arra is, hogy hangsulyozza a kiáltványnak tulságosan független hangját. Mi a czélja mind ezen leleplezéseknek, azt csak azok tudhatják, kik a német diplomatia titkaiba be vannak avatva. De aligha tulajdonitható a véletlen játékának, hogy azok ugyanakkor tétetnek közzé, a mikor Németország Oroszországot támogatva jár el a portánál.

LEGUJABB POSTA.

— **Bulgária válsága.** Sophiából jelentik 24-iki kelettel: Stambuloff es Mutkoroff volt regensek ma este ideérkeztek. Stambuloff holnap Toncseffel megfogjalakitaniacabinetet.

Nelidoff, konstantinápolyi orosz nagykövet, Kissingenbe megy fürdőre.. Osszejövetele a német canczellárral nem fog politikai jelleggel birni.

Félhivatalosan azt állitják, hogy németország a bolgár kérdésben nem fog határozottan állást foglalni és hogy a berlini szerződést aláirt hatalmak az Oroszország által óhajtott közös interventióhoz, mely egyébiránt már a szultán tagadó válasza által is elejtetett, nem adták beleegyezésüket.

— **Boulanger Moszkvában.** Panszláv körök nem rég feliratot akartak intézni Boulanger tábornokhoz és fel akarták kérni hogy látogasson el Moszkvába. De a terv megpenditőit mérvadó helyről félre nem érthető módon figyelmeztették, hogy ezen szándék kivitelét nem fogják megtürni.

TÁVIRATOK.

— A király utja. —

Nagyvárad, aug. 25. (Az »Aradi Közlöny« eredeti távirata.) A megye és város ma tartott rendkivüli közgyüléseiken elhatározták, hogy a király erdélyi utja alkalmából küldöttségek által fejezik ki hódolatukat.

— Milán király Budapesten. —

Budapest, augusztus 25. (Az »Aradi Közlöny« eredeti távirata.) Milán király ma délután egy órakor ideérkezett Tátrafüredről, s négy órakor elutazott Székes-Fehérvárra, honnét gróf Zichy Jenő fehérmegyei birtokára megy vadászatra.

— A székely kiállitás megnyitása. —

Sepsi-Szt.-György, aug. 25. (Az »Aradi Közlöny« eredeti távirata.) A székely kiállitás ma délelőtt nyittatott meg ünnepélyesen diszes közönség jelenlétében; a kiállitás igen gazdag.

— Egy aradi nő öngyilkossága Budapesten. —

Budapest, augusztus 25. (Az „Aradi Közlöny" eredeti távirata.) Knoracz Mária 23 éves, szép asszony, aradi hivatalnok neje ma délben a III. kerületi Zsigmond-utcza 14. számu házában forgópisztolylyal agyonlötte magát és meghalt. Az öngyilkos Szent-István napkor jött fel Aradról. Levelet nem hagyott hátra, csupán névjegyeket és böröndjében ötven zálogczédulát. Valószinüleg pénzzavarok miatt lett öngyilkossá.

(Az öngyilkos nőt sokan ismerték Aradon; férje volt huszártiszt, egy ideig Budapesten volt alkalmazva az arad-csanádi vasut reszéről a vasuti központi leszámoló hivatalnál, de ennek feloszlatásával ismét Aradra tért vissza, s nejével gyakran fordult meg a vendéglőkben. A nő István-nap előtt felutazott Budapestre, mig férje itt maradt, s csak tegnap délután értesült neje öngyilkosságáról.)

Az

„ARADI KÖZLÖNY"

(megjelen minden nap).

előfizetési feltételei.

Helyben házhoz hordva:

Egy évre	12 frt — kr
Fél évre	6 „ — „
Negyed évre	3 „ — „
Egy hóra	1 „ — „

Vidékre postán szétküldve:

Egy évre	14 frt — kr
Fél évre	7 „ — „
Negyed évre	3 „ 50 „
Egy hóra	1 „ 20 „

Az előfizetési pénzeket kérjük, legczélszerübben posta-utalványnyal, **mielőbb beküldeni,** hogy a lap pontos expeditióját fennakadás nélkül teljesithessük.

Arad, 1887. augusztus hóban.

Az „Aradi Közlöny"
szerkesztősége és kiadóhivatala.

NAPTÁR.

Augusztus 26. Péntek. Róm. cath. naptár: Sámuel próféta. Prot. naptár: Samu próféta. Görög orosz naptár (augusztus 14.) Mikheas pr. Nap kél 5 óra 9 perczkor. Nap nyugszik 6 óra 53 perczkor.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— **Arad város iskolaszékének ülése.** Salacz Gyula polgármester elnöklete alatt jelen voltak: Simay István, dr. Schuszter Illés, Varjassy József, Kuncz Elek, Kérner Péter, Millig József, Fényes Dezső, Haan Alajos, Marschall Lajos dr., Laczay József, Rosenberg Sándor dr., Tiszti Lajos, Bing Vilmos, Pollák Gyula dr., Heeger Ernő. Arkay Kálmán, Péterffy Antal, Ring Lajos és Bonts Aurél jegyző. Salacz elnök megnyitja az ülést, mire olvastatik a közigazgatási bizottság határozata, melylyel megsemmisiti az iskolaszék ama végzését, hogy az 5. és 6. leányosztály eltöröltetik és helyébe polgári leányiskola állittatik fel, tantervi összefüggésben a felsőbb leányiskolával. A közig. biz. e határozata Salacz és Arkay felszólalása után tudomásul vétetett azzal, hogy az 5. és 6. osztályban a szakrendszer tartatik fenn s a polgári iskolának csak első osztálya állittatik fel az idén, a második osztálya az 1888—1889-diki tanévben fog felállittatni. A tandij szintén Arkay inditványa szerint az 5. és 6. osztályokra nézve 8 frtban, a polgári osztályokra nézve pedig 12 frtban állapittatott meg. — Azután tudomásul vétetett, hogy a két kézimunka-tanitónő fizetése 940 frtról 1000 frtra emeltetett fel s egyidejüleg Hauser Hermina és Marinkovics Mária egy évi próbaidőre tanitónőkül meghivattak. — Erre felolvastatott és jóváhagyatott a polgármester jelentése, melyben tudatja az iskolaszékkel, hogy osztályrendszer fentartásával miként osztattak be a tanitók. — Következett a jövő tanévi költségvetés megállapitása. Az összeg költség 57,355 forintban állapittatott meg. — Ez összeg a tavalyihoz képest vagy kétszáz forinttal magasabb, mely onnan származik, hogy egyes tanitók évi pótléka emelkedett. — A franczia nyelvnek a polgári iskolában tanitására vonatkozólag kimondatott, hogy e nyelv tanitása nem kötelező ugyan, de arra nézve, a ki jelentkezik, kötelezővé válik. E nyelv tanulasáért külön fizetni nem kell, azt a város fizeti meg a tanitónak. A franczia nyelv tanitásáért járó honorárium 120 frtról felemeltetik 200 frtra és a tanitással Széchy Akos polgári iskolai tanár bizatott meg. Elfogadtatott az az intézkedés, hogy ezentul a polgári iskolában könyvtári és muzeumi dijul 30 kr helyett 40 krajczár szedessék. — Erre elhatározta az iskolaszék, hogy a gáji iskolánál a jövő évben még egy tantermet létesit s ezzel kapcsolatosan utasitotta az vezető tanitót, hogy csakis gáji gyermekeket vegyen fel az osztályokba. Néhány apró ügy elintézése után az ülés véget ért.

— **Búcsú.** Mindazon tisztelt barátaim és ismerőseim, kiktől az idő rövidsége miatt eltávozásom alkalmával személyesen búcsút nem vehettem, fogadják ez uton baráti készségemet és szivélyes üdvözletemet. Mihelts Bálint m. k. távirdafőnök.

— **Az aradi polgári jótékony nőegylet** árvaházában több hely töltendő be, felhivatik a t. közönség, hogy a kinek teljesen árva és szegény gyermekről tudomása van, s az egylet jótékonyságát kivánja igénybe venni, e végett f. hó 28-án, vasárnap délután 4 órakor az egylet árvaházában (Teleky-utcza 5. szám) a gyermekkel együtt jelentkezni szives-kedjék. — Az elnökség.

— **Uj igazgató.** Hamsea Agoston, az aradi gör. kel. román papnevelde ideiglenes igazgatójává neveztett ki.

— **Villámcsapás.** Almás-Kamarás községében e hó 18-án özv. Zeitler Józsefné házába lecsapott és azt, valamint a hozzátartozott melléképületeket elhamvasztotta. A szobában levő butorok és a kamarában lévő élelmi szerek nagyrésze is a tüz martalékává lett. A kár értéke 450 frtra tehető. A ház 400 frt erejéig biztositva volt.

— **Degenfeld Schomburg Kristóf gróf,** lovassági tábornok, a VII. hadtest parancsnoka, tegnap délután utazott el Radna-Lippára, hogy az ott tartandó fegyvergyakorlatokon részt vegyen.

— **Az aradi kir törvényszék** bünügyi osztálya ma délelőtt a törvényszék nagy termében nyilvános tárgyalást tart több apró bünügyben.

— **Halálozás.** Részvéttel közöljük a hirt, hogy a Brunhuber-családot ujabb gyászeset érte. A gyászjelentés a következő. Brunhuber Antal saját, ugy neje szül. Szilágyi Mária, testvér-öcscse Brunhuber Nándor s fia Nándorka, valamint a megboldogult testvérei, sógor és sógornői s számos más rokonok nevében is fájdalmas szivvel tudatja, forrón szeretett edes atyjok, apósa, nagyatyja, testvérök, sógoruk és rokonuk id. Brunhuber József, 1848—9-ik évi honvéd-tizedesnek f. évi augusztushó 25-én, reggeli fél 8 órakor, életének 67-ik évében, rövid szenvedés után bekövetkezett jobb létre szenderültét. A boldogult hült tetemei augusztushó 26-án d. u. 5 órakor fognak, határ-utcza 21. szám alatti házból „Limbeck János temetés rendező vállalata" által, a helybeli római kath. sirkertben örök nyugalomra tétetni. Béke lengjen porai felett: Arad, 1887. aug. 25.

— **Az aradi m. kir. államjószágigazgatóságnál** az apáczai VII. és X-ik számu pusztai bérletek eladása ügyében tegnapelőt tartatott meg az árverés. A X-ik számu bérletre 242 hol 149 négyszög-ölre a legelőnyösebb együttes ajánlatot tették Baranyai Pál Földvárról, Balog Mihály Orosházáról, Gulácsi Péter Tornyáról, Jankó Antal Orosházáról. Ajánlatuk jóváhagyás végett felterjesztetik a miniszteriumhoz. A VII-ik számu bérletre pedig uj árverés fog hirdettetni, mivel egyetlen árverező sem jelentkezett.

— **Tüzesetek a megyében.** Vank Gyorgye kárára e hó 10-én R.-Világos községben leégett egy istálló, kamara és sertésól. A kamarában elhelyezve volt gazdasági szerek is bennégtek. A kár értéke összesen mintegy 600 frt volt. A tüztámadás oka gondatlanságból eredett. Ugyancsak e hó 10-én Raab István kárára M. Világos községben leégett egy istálló. A tüz, a szomszédban lévő istallóra és elharapódzott, s azt szinté elhamvasztotta. A tüztámadás oka ismeretlen.

— **A pankotai iparostanoncz munkakiállitás.** A pankotai ipartestület az évenként megtartatni szokott tanoncz munka-kiállitást ez idén is szerény körülményeihez mérve, az elemi-iskola helyiségében megtartotta, s az folyó hó 15-től 21-ig tartott. A kiállitás érdemét nem csekély mérvben emelte azon tapintatos eljárás, hogy a jelentkező iparos-segédek munkái szintén kiállitásra bocsájtattak; igy a tanoncok és segédek munkái közösnös összehasonlitó birálatnak voltak kitéve, de egyuttal kiterjedtebbé tette sok szép tárgyaival a kiállitást is, a mennyiben a szokás szerint egybekapcsolt női-munka kiállitást a szomszéd teremben külön kellett elhelyezni.

A tanoncz-munkakiállitáson egy körültekintés meggyőzhette a szemlélőt, hogy a bőripar Pankotán meglehetősen magas fokon áll, mert a nyersbőr kikészitésétől kezdve a legfinomabb salon-czipőkig, nagy mennyiségben képviselve volt ezen iparág.

Láthatók voltak a kisebb-nagyobb fajta állati bőröknek különféle kikészitési nemei, közönséges csizmák talppal és talp nélküli párral, teli-nyári tourista és vászonczipők, lakkczipők aprók és nagyok, különféle szijjmunkák, közönséges czifraszür, selyemmel és bőrvirágokkal kivarrott női bekecs, sima hordó abronts nélkül és abroncsesal stb.

Sziták réz és szörszövettel, festetlen és egyszerüen mázolt asztalos munkák, igen csinos tyukketrecz zsindelyfedéssel (ácsmunka), lakatosmunkák a legegyszerübb kemenczeajtótól a legfinomabb zsebkulcsig, bádogos és kovácsmunkák, angol-aczélból készitett különféle szerszámok, a lópatkóknak legfinomabb kivitelü különféle nemei, collectiv kiallitásban, mely még egy nagyvárosi gyógykovácsnak is becsületére válna.

Voltak még igen szép mütakácstárgyak, nevezetesen katrinczák és törülközők, a cserépedényeknek különféle nemei, igen sikerült péksütemények, a mézeskalácsosoknál elmaradhatlan óriási tükrös-szivek; kiváló szép épitészeti rajzok, nyirvesszőkből sárgaréz dróttal művészileg kötött kéményisztitó seprők.

Az egészben legmeglepőbb volt a tervszerüleg követett gyakorlati irány, mely szerint a kiállitott tárgyak sem a luxus hódolatára, sem a szemek káprázatására, hanem ugy voltak megválasztva és készitve, a mint azt a helybeli és pankota-vidéki kereslet követeli, s igy a kisiparos által mindenkor értékesithető.

Nagy visszatetszést szült az, hogy a szabó-ipar épen nem, — s a Pankotán elterjedt, majd gyárilag kifejlődött kádáripar igen gyéren (2 kis hordócskával) volt képviselve.

Összesen kiállitott 23 segéd és 42 tanoncz 81 tárgyat.

Nagy hatast keltett a Bervalszki Ferenczné női kézimunkákból rendezett kiallitása, mely a vezetése alatt levő magán leányiskolából került ki. Ezen kiállitás, melyen 28 leánygyermek 100 különböző tárgyat mutatott be, meggyőzhette a szemlélőt, de különösen a szülőket arról, hogy leánygyermekeik nem csak az időt eltölteni, hanem hasznos munkák elsajátitása végett járnak és pedig kitünő eredménynyel, Bervalszki urnő keze alá. Meg is dicsérte önmagát e kiállitás szálta, hogy az eladásra jelzett tárgyak mind elkeltek.

Bervalszkiné munka-tanitónő páratlan ügyességét és gyakorlati tapintatát fényesen tükrözte ama irány, mely a legegyszerübb, legköznapibb kézimunkát, a fényüzés lépcsőjéig követi. Láthatók voltak ott a fehérneműi foltozások és harisnyajavitásoknak remekei, egyszerü harisnyakötések, közönséges ingvarrások. Corsettek, különféle varrottasok, keresztelő diszkelengyék, szőnyegek, asztal- és ágyteritők, harisnyakötők pénzestárczák, kendőszegések, himzések horgolások s más számos mind olyan tárgyak és munkák, melyeket egy polgári állásu nő, szerényebb körülmények közt is olcsón elkészithet magának, s vele nem csak szükségleteit fedezi, de otthonát is épen olyan paradicsommá varázsolhatja, mint a dusgazdag, ki nagy összegekkel fizeti meg a divatosat, a szépet.

Magában véve a két kiállitás összeállitása s rendezése, mely Bervalszki Ferencz ipariskolai tanitós Berlavszki Ferenczné női kézimunka tanitónő érdeme jó izlést tanusitott. Igen szépen diszitette a női-munkakiállitást az ott elhelyezve volt különféle virágasztal és virágállvány, melyek ugyancsak kiállitási tárgyat képező élő virágokkal voltak müvészileg megrakva.

A kiállitás iránti az érdeklődés nem volt olyan, mint a minőt igazán megérdemelt volna. Különösen feltünt, hogy az iparkamara még egy küldöttével sem érdemesité az ilyen kiállitást, meggyőződést szerzendő, hogy a megyének legárvább mezővárosában minő versenyképesség mutatkozik, a fiatal nemzedék közt arra, hogy a kor igényeinek megfelelve, jövőben a létért becsülettel megküzdhessen s állampolgári kötelezettségét minden irányban teljesithesse.

A 10 krajczáros belépti dijjakból a kiállitás költségei fedeztettek s a fennmaradt összeg jutalmazásokra forditatott, mely arany és bronz oklevelekből, továbbá kisebb pénzbeli jutalmakból állott. Összesen 53 kiállitó dijaztatott. A jutalmak vasárnap folyó hó 21-én délután 4 órakor osztattak ki, midőn Sánka Lajos járási főszolgabiró ur emelkedett hangu elismerő és buzditó szép beszédével a kiállitást ünnepélyesen berekesztette.

Kladde.

— **Utánzásra méltó példa.** Marx és Fejér derék aradi füszerkereskedő-czég üzleti könyveit és levelezéseit hónapok óta magyar nyelven teljesiti és jelenleg a kereskedésében eddig német és latin nyelvü bolti feliratásait is magyarra változtatja át. E példa megérdemelné, hogy Aradon és más helyt is követésre találjon. A magyarosodás érdekének ez által a kereskedők is nagy szolgálatot tehetnének, különösen Aradon, hol kevés kivétellel még mindig német nyelven teljesitik a könyvelés és levelezés teendőit.

— **Fényes esküvő.** Kohn József, apáczai birtokos, a napokban tartotta esküvőjét Almás-Kamaráson Leipnicker Janka kisasszonynyal, Leipnicker Mór szép leányával. Az esküvő után az örömapa házánál lakoma volt, melyen részt vettek Békés-Csabáról: Löwy Aronná, Schwarczné, Wertheimerné, Kunágotáról: Leipnicker Róza, Zachariásné, Apáczáról: Leipnicker Teréz és Johanna, Pollákné, M.-Bodzásról: Lübeck dr.-né, Kohn Farkasné, Raszhofszky Fülöpné, Taffler Kálmánné, Makóról: Abelesz Berta, Leipnikerné, Medgyesről: Kohn Markuszné, Mol-

Kuncz Elek, Kérner Péter, Millig József, Fényes Dezső, Haan Alajos, Marschall Lajos dr., Laczay József, Rosenberg Sándor dr., Tiszti Lajos, Bing Vilmos, Pollák Gyula dr., Heeger Ernő. Arkay Kálmán, Péterffy Antal, Ring Lajos és Bonts Aurél jegyző. Salacz elnök megnyitja az ülést, mire olvastatik a közigazgatási bizottság határozata, melylyel megsemmisiti az iskolaszék ama végzését, hogy az 5. és 6. leányosztály eltöröltetik és helyébe polgári leányiskola állittatik fel, tantervi összefüggésben a felsőbb leányiskolával. A közig. biz. e határozata Salacz és Arkay felszólalása után tudomásul vétetett azzal, hogy az 5. és 6. osztályban a szakrendszer tartatik fenn s a polgári iskolának csak első osztálya állittatik fel az idén, a második osztálya az 1888—1889-diki tanévben fog felállittatni. A tandij szintén Arkay inditványa szerint az 5. és 6. osztályokra nézve 8 frtban, a polgári osztályokra nézve pedig 12 frtban állapittatott meg. — Azután tudomásul vétetett, hogy a két kézimunka-tanitónő fizetése 940 frtról 1000 frtra emeltetett fel s egyidejüleg Hauser Hermina és Marinkovics Mária egy évi próbaidőre tanitónőkül meghivattak. — Erre felolvastatott és jóváhagyatott a polgármester jelentése, melyben tudatja az iskolaszékkel, hogy osztályrendszer fentartásával miként osztattak be a tanitók. — Következett a jövő tanévi költségvetés megállapitása. Az összeg költség 57,355 forintban állapittatott meg. — Ez összeg a tavalyihoz képest vagy kétszáz forinttal magasabb, mely onnan származik, hogy egyes tanitók évi pótléka emelkedett. — A franczia nyelvnek a polgári iskolában tanitására vonatkozólag kimondatott, hogy e nyelv tanitása nem kötelező ugyan, de arra nézve, a ki jelentkezik, kötelezővé válik. E nyelv tanulasáért külön fizetni nem kell, azt a város fizeti meg a tanitónak. A franczia nyelv tanitásáért járó honorárium 120 frtról felemeltetik 200 frtra és a tanitással Széchy Akos polgári iskolai tanár bizatott meg. Elfogadtatott az az intézkedés, hogy ezentul a polgári iskolában könyvtári és muzeumi dijul 30 kr helyett 40 krajczár szedessék. — Erre elhatározta az iskolaszék, hogy a gáji iskolánál a jövő évben még egy tantermet létesit s ezzel kapcsolatosan utasitotta az vezető tanitót, hogy csakis gáji gyermekeket vegyen fel az osztályokba. Néhány apró ügy elintézése után az ülés véget ért.

— **Búcsú.** Mindazon tisztelt barátaim és ismerőseim, kiktől az idő rövidsége miatt eltávozásom alkalmával személyesen búcsút nem vehettem, fogadják ez uton baráti készségemet és szivélyes üdvözletemet. Mihelts Bálint m. k. távirdafőnök.

— **Az aradi polgári jótékony nőegylet** árvaházában több hely töltendő be, felhivatik a t. közönség, hogy a kinek teljesen árva és szegény gyermekről tudomása van, s az egylet jótékonyságát kivánja igénybe venni, e végett f. hó 28-án, vasárnap délután 4 órakor az egylet árvaházában (Teleky-utcza 5. szám) a gyermekkel együtt jelentkezni szives-kedjék. — Az elnökség.

— **Uj igazgató.** Hamsea Agoston, az aradi gör. kel. román papnevelde ideiglenes igazgatójává neveztett ki.

— **Villámcsapás.** Almás-Kamarás községében e hó 18-án özv. Zeitler Józsefné házába lecsapott és azt, valamint a hozzátartozott melléképületeket elhamvasztotta. A szobában levő butorok és a kamarában lévő élelmi szerek nagyrésze is a tüz martalékává lett. A kár értéke 450 frtra tehető. A ház 400 frt erejéig biztositva volt.

— **Degenfeld Schomburg Kristóf gróf,** lovassági tábornok, a VII. hadtest parancsnoka, tegnap délután utazott el Radna-Lippára, hogy az ott tartandó fegyvergyakorlatokon részt vegyen.

— **Az aradi kir törvényszék** bünügyi osztálya ma délelőtt a törvényszék nagy termében nyilvános tárgyalást tart több apró bünügyben.

— **Halálozás.** Részvéttel közöljük a hirt, hogy a Brunhuber-családot ujabb gyászeset érte. A gyászjelentés a következő. Brunhuber Antal saját, ugy neje szül. Szilágyi Mária, testvér-öcscse Brunhuber Nándor s fia Nándorka, valamint a megboldogult testvérei, sógor és sógornői s számos más rokonok nevében is fájdalmas szivvel tudatja, forrón szeretett edes atyjok, apósa, nagyatyja, testvérök, sógoruk és rokonuk id. Brunhuber József, 1848—9-ik évi honvéd-tizedesnek f. évi augusztushó 25-én, reggeli fél 8 órakor, életének 67-ik évében, rövid szenvedés után bekövetkezett jobb létre szenderültét. A boldogult hült tetemei augusztushó 26-án d. u. 5 órakor fognak, határ-utcza 21. szám alatti házból „Limbeck János temetés rendező vállalata" által, a helybeli római kath. sirkertben örök nyugalomra tétetni. Béke lengjen porai felett: Arad, 1887. aug. 25.

— **Az aradi m. kir. államjószágigazgatóságnál** az apáczai VII. és X-ik számu pusztai bérletek eladása ügyében tegnapelőt tartatott meg az árverés. A X-ik számu bérletre 242 hol 149 négyszög-ölre a legelőnyösebb együttes ajánlatot tették Baranyai Pál Földvárról, Balog Mihály Orosházáról, Gulácsi Péter Tornyáról, Jankó Antal Orosházáról. Ajánlatuk jóváhagyás végett felterjesztetik a miniszteriumhoz. A VII-ik számu bérletre pedig uj árverés fog hirdettetni, mivel egyetlen árverező sem jelentkezett.

— **Tüzesetek a megyében.** Vank Gyorgye kárára e hó 10-én R.-Világos községben leégett egy istálló, kamara és sertésól. A kamarában elhelyezve volt gazdasági szerek is bennégtek. A kár értéke összesen mintegy 600 frt volt. A tüztámadás oka gondatlanságból eredett. Ugyancsak e hó 10-én Raab István kárára M. Világos községben leégett egy istálló. A tüz, a szomszédban lévő istallóra és elharapódzott, s azt szinté elhamvasztotta. A tüztámadás oka ismeretlen.

— **A pankotai iparostanoncz munkakiállitás.** A pankotai ipartestület az évenként megtartatni szokott tanoncz munka-kiállitást ez idén is szerény körülményeihez mérve, az elemi-iskola helyiségében megtartotta, s az folyó hó 15-től 21-ig tartott. A kiállitás érdemét nem csekély mérvben emelte azon tapintatos eljárás, hogy a jelentkező iparos-segédek munkái szintén kiállitásra bocsájtattak; igy a tanoncok és segédek munkái közösnös összehasonlitó birálatnak voltak kitéve, de egyuttal kiterjedtebbé tette sok szép tárgyaival a kiállitást is, a mennyiben a szokás szerint egybekapcsolt női-munka kiállitást a szomszéd teremben külön kellett elhelyezni.

A tanoncz-munkakiállitáson egy körültekintés meggyőzhette a szemlélőt, hogy a bőripar Pankotán meglehetősen magas fokon áll, mert a nyersbőr kikészitésétől kezdve a legfinomabb salon-czipőkig, nagy mennyiségben képviselve volt ezen iparág.

Láthatók voltak a kisebb-nagyobb fajta állati bőröknek különféle kikészitési nemei, közönséges csizmák talppal és talp nélküli párral, teli-nyári tourista és vászonczipők, lakkczipők aprók és nagyok, különféle szijjmunkák, közönséges czifraszür, selyemmel és bőrvirágokkal kivarrott női bekecs, sima hordó abronts nélkül és abroncsesal stb.

Sziták réz és szörszövettel, festetlen és egyszerüen mázolt asztalos munkák, igen csinos tyukketrecz zsindelyfedéssel (ácsmunka), lakatosmunkák a legegyszerübb kemenczeajtótól a legfinomabb zsebkulcsig, bádogos és kovácsmunkák, angol-aczélból készitett különféle szerszámok, a lópatkóknak legfinomabb kivitelü különféle nemei, collectiv kiallitásban, mely még egy nagyvárosi gyógykovácsnak is becsületére válna.

Voltak még igen szép mütakácstárgyak, nevezetesen katrinczák és törülközők, a cserépedényeknek különféle nemei, igen sikerült péksütemények, a mézeskalácsosoknál elmaradhatlan óriási tükrös-szivek; kiváló szép épitészeti rajzok, nyirvesszőkből sárgaréz dróttal művészileg kötött kéményisztitó seprők.

Az egészben legmeglepőbb volt a tervszerüleg követett gyakorlati irány, mely szerint a kiállitott tárgyak sem a luxus hódolatára, sem a szemek káprázatására, hanem ugy voltak megválasztva és készitve, a mint azt a helybeli és pankota-vidéki kereslet követeli, s igy a kisiparos által mindenkor értékesithető.

Nagy visszatetszést szült az, hogy a szabó-ipar épen nem, — s a Pankotán elterjedt, majd gyárilag kifejlődött kádáripar igen gyéren (2 kis hordócskával) volt képviselve.

Összesen kiállitott 23 segéd és 42 tanoncz 81 tárgyat.

Nagy hatast keltett a Bervalszki Ferenczné női kézimunkákból rendezett kiallitása, mely a vezetése alatt levő magán leányiskolából került ki. Ezen kiállitás, melyen 28 leánygyermek 100 különböző tárgyat mutatott be, meggyőzhette a szemlélőt, de különösen a szülőket arról, hogy leánygyermekeik nem csak az időt eltölteni, hanem hasznos munkák elsajátitása végett járnak és pedig kitünő eredménynyel, Bervalszki urnő keze alá. Meg is dicsérte önmagát e kiállitás szálta, hogy az eladásra jelzett tárgyak mind elkeltek.

Bervalszkiné munka-tanitónő páratlan ügyességét és gyakorlati tapintatát fényesen tükrözte ama irány, mely a legegyszerübb, legköznapibb kézimunkát, a fényüzés lépcsőjéig követi. Láthatók voltak ott a fehérneműi foltozások és harisnyajavitásoknak remekei, egyszerü harisnyakötések, közönséges ingvarrások. Corsettek, különféle varrottasok, keresztelő diszkelengyék, szőnyegek, asztal- és ágyteritők, harisnyakötők pénzestárczák, kendőszegések, himzések horgolások s más számos mind olyan tárgyak és munkák, melyeket egy polgári állásu nő, szerényebb körülmények közt is olcsón elkészithet magának, s vele nem csak szükségleteit fedezi, de otthonát is épen olyan paradicsommá varázsolhatja, mint a dusgazdag, ki nagy összegekkel fizeti meg a divatosat, a szépet.

Magában véve a két kiállitás összeállitása s rendezése, mely Bervalszki Ferencz ipariskolai tanitós Berlavszki Ferenczné női kézimunka tanitónő érdeme jó izlést tanusitott. Igen szépen diszitette a női-munkakiállitást az ott elhelyezve volt különféle virágasztal és virágállvány, melyek ugyancsak kiállitási tárgyat képező élő virágokkal voltak müvészileg megrakva.

A kiállitás iránti az érdeklődés nem volt olyan, mint a minőt igazán megérdemelt volna. Különösen feltünt, hogy az iparkamara még egy küldöttével sem érdemesité az ilyen kiállitást, meggyőződést szerzendő, hogy a megyének legárvább mezővárosában minő versenyképesség mutatkozik, a fiatal nemzedék közt arra, hogy a kor igényeinek megfelelve, jövőben a létért becsülettel megküzdhessen s állampolgári kötelezettségét minden irányban teljesithesse.

A 10 krajczáros belépti dijjakból a kiállitás költségei fedeztettek s a fennmaradt összeg jutalmazásokra forditatott, mely arany és bronz oklevelekből, továbbá kisebb pénzbeli jutalmakból állott. Összesen 53 kiállitó dijaztatott. A jutalmak vasárnap folyó hó 21-én délután 4 órakor osztattak ki, midőn Sánka Lajos járási főszolgabiró ur emelkedett hangu elismerő és buzditó szép beszédével a kiállitást ünnepélyesen berekesztette.

Kladde.

— **Utánzásra méltó példa.** Marx és Fejér derék aradi füszerkereskedő-czég üzleti könyveit és levelezéseit hónapok óta magyar nyelven teljesiti és jelenleg a kereskedésében eddig német és latin nyelvü bolti feliratásait is magyarra változtatja át. E példa megérdemelné, hogy Aradon és más helyt is követésre találjon. A magyarosodás érdekének ez által a kereskedők is nagy szolgálatot tehetnének, különösen Aradon, hol kevés kivétellel még mindig német nyelven teljesitik a könyvelés és levelezés teendőit.

— **Fényes esküvő.** Kohn József, apáczai birtokos, a napokban tartotta esküvőjét Almás-Kamaráson Leipnicker Janka kisasszonynyal, Leipnicker Mór szép leányával. Az esküvő után az örömapa házánál lakoma volt, melyen részt vettek Békés-Csabáról: Löwy Aronná, Schwarczné, Wertheimerné, Kunágotáról: Leipnicker Róza, Zachariásné, Apáczáról: Leipnicker Teréz és Johanna, Pollákné, M.-Bodzásról: Lübeck dr.-né, Kohn Farkasné, Raszhofszky Fülöpné, Taffler Kálmánné, Makóról: Abelesz Berta, Leipnikerné, Medgyesről: Kohn Markuszné, Mol-

nárné, Mezőkovácsházáról: özv. Steinné, Almás-Kamarásról: Valkovszkiné urnő, Kigyósról Zuckermandlné, Mezőturról: Goldsteinné, Aradról: Schattelesz Mórné. Leányok: Weisz Róza, Spitzer Bertha, Molnár nőv., Kohn nőv., Goldstein Sarolta, Leipniker Regina, Wertheimer Berta, Schvarcz nőv., Lubeck nőv., Fein Etelka, Tafler nővérek, Rascholszky Matild, Schattelesz nővérek, Liebermann Eszti, Valkovszky nővérek, Zuckermandl Róza és Zachariás Irma. A fiatal párnak tartós boldogságot kívánunk.

— **Szojka János** fiatal kereskedő segédnek tegnapi számunkban jelzett balesetére vonatkozólag Zöray Odön, a Kossuth-utczai iskola igazgatója arról értesitett minket, hogy nevezett kereskedő segéd, tehát már nem gyerek, figyelmeztetés daczára is az esti órák csendjében tőszomszédos lakása udvarának keritésén keresztül mászva, behatolt a nevezett iskola elzárt s különösen most a szünidőben, gyermekek hiányában felügyeletet sem igénylő tornaudvarába. Ily időben tehát sily körülmények között az intézet igazgatója ellen, ki a tornaudvar felügyeletével van megbizva, ama megjegyzés, hogy a „tornaudvarban a felügyelet nélkül való tornászást be fogja tiltani", egészen tárgytalanná vált. Ki mit keres, azt talál.

— **Jótékonyczélu előadás.** A battai gör. keleti iskola alapja javára augusztus 27-én adatik elő a mükedvelők által „A rosszul nevelt gyermek". Vigjáték két felvonásban. Személyek: Falvay Gyula, birtokos Faludon Rosenberg L. Aladár 14 éves Barabás Justinián Feri 12 éves Rosenberg Jozefa, Margit 10 éves Kohn Nelli, Mari 12 éves Falvay fogadott leánya Kohn Victoria, Vadass Róza libaárusné Russu k. a. Egy idogen nő Hartstein k. a. szobaleány Reszler Hermina vendégek Karabás Lividia, Reszler Hermina, Kohn Samu. Az előadás után két szavalat lesz Kohn Victoria és Karabai Jusztinia által. Az előadás kezdete este 8 órakor.

— **Még egy csodadoktor.** A nagy-szentmiklósi járásbiróság megkeresése bizonyos Nicsevich Jóczára hivta fel a temesvári rendőrség figyelmét. Ez a jeles férfiu arról nevezetes, hogy Torontálban számos községet járt be, hirneves szemorvosnak adva ki magát, de szükség esetén egyéb betegségeket is gyógyitott. Sok embert kárositott meg anyagilag, de olyanformán is, hogy kuruzslásai folytán még betegebbekké lettek. Nevezetesen, nem ritkán állott be az az eset, hogy az általa „gyógykezelt" szembajosok megvakultak. Most a rendőrség egy gyanus külsejü embert fogott el, akiről azt hiszi, hogy az Nicsevich ur, a csodadoktor. Az elfogott tagadásban van ugyan és azt állitja, hogy az ő neve Illicsevich Traila és hogy nem őt ajánlotta a nagy-szent-miklósi járásbiróság a rendőrség figyelmébe; ámbár ő is gyógykezeléssel foglalkozik. A rendőrség minden eshetőség ellen, hüvösre tette az állitólagos Illicsevicset, s majd kiderül, nem ő-e a keresett csodadoktor? Mindenesetre jó ezt az urat is a hivatlan doktorkodásból kikurálni!

— **Lopás.** A repszegi közlegelőről e hó 16-án délután eddig még ismeretlen tettesek 11 darab sertést tolvajoltak el. A károsok, névszerint Petromán Pável es Repszigán Juon repszegi lakosok a községi rendőr kiséretében a tolvajok és sertések felkutatására indulván, két napi keresés után a bazesti (Biharmegye) hegyes erdőség egy mélyedésében a sertéseket kettő kivételével fel is találták. Az egész hegységet átkutatták, azonban sem a hiányzó 2 drb sertést, sem pedig a tetteseket feltalálniok nem sikerült.

— **Szép tévedés.** Egy orosházi kereskedő tegnapelőtt Aradra érkezett, azt vette észre, hogy egyik távolabbi ismerőse egy rendőrrel utját állja és a rendőr által bekisérteti a városházához, a hol azzal indokolta az orosházi kereskedő bekisértetését, hogy neki hetek előtt egy durva és becsületében megtámadó fenyegető levelet irt. A kereskedő csak ámult és bámult, mikor czeket hallotta, a vád ellen tiltakozott és a jogtalan bekisértésért megtette az illetékes biróság előtt a feljelentést.

— **Esküvő.** Tauffer Endre kolozsvári kereskedő a napokban vezette oltár elé Rónaszéky nét Szentesi Vilma asszonyt, a kolozsvári nemzeti szinház kiváló népszinmüénekesnőjét, s az aradi közönség egykori kedvenczét.

— **Sajtóhiba.** Lapunk tegnapi számának nyilterében sajtóhibából Schreyer Ernő aláirás áll Schreyer Vilmos helyett, mit ezennel helyreigazitunk.

— **Tolvaj a szerkesztőségben.** A „Budapester Correspondenz" politikai könyomatos értesitő szerkesztője kellemetlen meglepetésre érkezett haza fürdőzéséből. Szekrényeit, fiókjait kiüritve találta s mintegy 4000 frt értékü arany és ezüst tárgyak, könyvek, ruhák hiányzottak, még a magyar diszruhája is. Mihamar kiderült, hogy a nagy harácsolást Tedesco Andor, a lap belmunkatársa, ez az Aradon is jól ösmert szédelgő, követte el, ki szerkesztőségi munka ürügye alatt éjjel is az irodában járt, bement a szomszédos lakószobákba s tolvajkulcscsal kinvitogatta a szekrényeket. A lopott holmit különböző zálogintézekből a rendőrség már megkeritette, a gyönyörüséges belmunkatárst pedig, ki megszökött, körözik.

— **Eljegyzés.** Reiner Ignácz budapesti kereskedő a napokban tartotta eljegyzését Arad egyik szép leányával, Pollák Vilma kisasszonynyal, Pollák Lipót birtokos és kedves leányával.

Hazánk és a főváros.

— **Időjárás.** Hazánkban: Eszaknyugatati- és nyugatias, csendesedett szelek mellett, a hüvös hőmérséklet valamint a légnyomás is keveset változott. Az idő nyugaton derüs, keleten esőkkel változó, hüvös. Égiháboru Szolnakon volt. — Kilátás a jövőidőre. Hazánkban: Nyugaton derüs, keleten itt-ott még esővel változó időt várhatni, kevés hőváltozás mellett.

— **A belgák királya és Tisza Kálmán.** Ostendéből irják e hó 22-ikéről: Amint Lipót belga király a tegnapi lóverseny után Balduin herczeg kiséretében a töltésen sétálgatott, a királyi palota közeleben meglátta Tisza mánt, ki tegnap érkezett Ostendébe. A király azonnal hozzásietett, bemutatta neki Balduin herczeget és hosszasabban társalgott vele.

— **Szépség-verseny Hód-Mező-Vásárhelyt.** Szépség-verseny volt mult vasárnap Hódmező-Vásárhelytt is. A vörös-kereszt egylet ottani fiókja rendezett népünnepélyt az árvizkárosultak javára s volt dijlövészet, kötélhuzás, zsákverseny sat. és volt szépségverseny is. A hódmező-vásárhelyi birálóknak nem volt az a bajuk, mint a budapestieknek, kiknek fogdosni kellett a pályázó szépeket; ellenkezőleg, ugy mondja egy tudósító, nehéz volt itélni, annyi szép leány pályázott. A győztes végre Dosics Erzsike kisasszony Dosics Péter kir. asztalnok leánya lett s a tudósító hozzáteszi, hogy „az itélet igazságos." Este tüzi játék és táncz volt s a népünnepély vagy 600 frt tiszta jövedelmet juttatott a jótékony czélra.

— **Postasikkasztás a fővárosban.** Ismét postasikkasztás, ismét öngyilkosság. A budapesti józseftéri fiók-postánál alkalmazva volt Kremla János 26 éves postatiszt kedden este lakásán agyonlőtte magát. Komoly gondolkozásu, tisztességes fiatal embernek ismerték egészen az utóbbi időkig, midőn rosz társaságba keveredett s rendetlen élete költségeit apróbb összegek elsikkasztásával fedezte. Végre már nem leplezhette bünét s kedden elérte végzete. A levéljegyek elárusitása volt rábizva s főnöke, Bauer Gyula, mindig 500 frt értékü levéljegyeket adott át neki. Kedden délután Kremla nem jelent meg hivatalában, a feleknek nem tudtak levéljegyet adni, mert Kremla elzárta az illető fiókot. A főnök Kremláért küldött, de ez azt izente vissza, hogy „ma nem megyek a hivatalba." A főnök roszat sejtve, erélyesebben utána látott a dolognak s maga ment Kremláboz, ki azt mondta, hogy beteg. A főnök elvette tőle a kulcsot s a hivatalban rögtön megtartott vizsgálatból kiderült, hogy Kremla 470 frtot sikkasztott el a levéljegyek árából. A főnök roszal sejtve, sietett vissza a sikkasztóhoz. — Az ajtót csukva találta s a kopogásra Kremla azt felelte: „Hagyjanak békében." A következő pillanatban lövés dördült s mikor a szobába behatoltak, Kremlát holtan elterülve találták.

— **Ezerszáz fogoly egy napi zsákmány.** Esterházy Károly gróf szent-ábrahámi vadászterületén a mult héten ritka eredményü vadászat volt. Fogadás következtében rendezték s a fogadás tárgya az volt, lehet-e egy napon ezer foglyot lőni. A vadászatban nyolczan vettek részt, köztök Montais Roger gr. ki csupán e végett utazott oda Párisból. Egy nap alatt 1202 darab vadat ejtettek el s e közt 1153 foglyot. A franczia vendég nem győzött csodálkozni a fogoly-állomány gazdaságán, mert ily eredmény ritkaság még Csehországban is, hol télire befogják és gonddal ápolják a fogolymadarat, mig nálunk vadon tenyésznek.

— **Rövid hirek.** A szamosujvári fegyházban elhunyt rabok holttestét, igazgazságügyminiszteri intézkedés következtében, a kolozsvári egyetem orvoskarának adják át tudományos czélokra. — A nagykátai kutakban közelebb rendőri kutatás folyt és sok lopott ezüst s más értéktárgy került elő mindenfelé; négy gyanus embert már el is fogtak. — Zágrábban megint van botrány: Koporcsics Mátyás ügyvédet a biróság elfogatta; sulyos büntett vádja nehezedik reá. — Az ó-budai rejtélyes öngyilkosság ügyében a rendőrség befejezte a vizsgálat egyik részét. Egesz határozottsággal megállapitotta, hogy Luka János önkezüleg vetett véget életének.

A nagy világ.

— **Ferdinand fejedelem anyja.** Coburg Clementin herczegnő, ugylátszik fiát meglátogatni szándékozik. Bulgáriában. A regensség egy üdvözlő táviratára ugyanis a következő sürgönynyel válaszolt: „Az odaadás és ragaszkodás, melyet a nemes bolgár nép szeretett fiam iránt tanusit, anyjának szivében az öröm és az elégtétel érzéseit ébreszti. Mélyen meg vagyok az által hatva, ugyszintén az önök barátságos nyilatkozatai és óhajai által, hogy engemet Bulgáriában lássanak s nagyon boldog leszek, ha oda-érkezem."

— **A spanyol király ujabb „beszédei."** A csecsemő spanyol királyról sok mulatságos történetkét irtak már össze. De a kis király folyton szolgál ujabbakkal is. Mária Cristina, az anyakirályné, meg sem válik kis fiától, bárhová megy, mellette van a dajka is a kis felséggel. De a gyermek bizony csak gyermek marad, ha mindjárt királynak született is; nem csoda tehát, ha gyakran kerül egy-egy comikus epizód. Igy történ San-Sebasttanban is, holy a régens-királyné tiszteletére a város háza disztermében fényes fogadási ünnepélyt rendeztek. A város nagy pompát fejtett ki, sok volt a csillogás, a kis királynak szörnyen megtetszett egy tábornok parancsnoki botja, utána nyult s meg sem akart válni tőle. A mikor pedig el akarták venni a fényes játékot, a kis király, cseppet sem törődve az ünnepélyes gyülekezettel meg saját királyi méltóságával, hangosan sirni kezdett.

— **A Hymen és a fejedelmi udvarok.** A nem házasodó házasulandó ifjak ellen még a legislegfelsőbb körökben is nagy a panasz. Mint a londoni „Iruth" irja, az európai fejedelmi családoknál is rosz idő jár Hymen birodalmában. Ez idő szerint 108 nőtlen herczeg éli világát, mig 66 herczegnő vesztegel pártában. Es mind házasulandó korban van már.

— **Egy politikus szabó.** Egyik genfi szabó, névleg Constant Hibey az által vonta magára a napokban a közfigyelmet, hogy a franczia miniszterelnök nejét bombasticus nyilt levélben figyelmeztette egy 20 franknyi adósságra, mely még 1847-ből származik. Hilbey mester eredeti uri ember, a kinek multja van. Nemcsak posztódarabokat füz össze pompás öltönyökké, de rimes sorokat versekké, melyekről azonban épen nem lehet mondani, hogy pompásak. Irodalmi müködését a negyvenes években kezdte meg és socialisticus irányzatu verseit igy irta alá: „Konstant Hilbey, szabólegény." Abban az időben az oly hires, vagy hirhedt Cassagnac apja, Granier de Cassagnac volt a „Le Globenak" criticusa A tünek pegazuson nyargaló lovagja hirnévre sóvárogván, mikor első kötete megjelent, annak egy példányát személyesen vitte el Cassagnacnak, később pedig egy ezüst service-szel kedveskedett. Mikor azonban a várva-várt critica egyáltalán nem jött a service-t per utján kivánta vissza a criticustól. Perét azonban elvesztette, mert Cassagnac beismerte ugyan az ajándék elfogadását de egyáltalán nem érezhette magát ezért kötelezve jó vagy rossz véleményének a közzétételére. Hilbey tehát elutasittatott, de a reclám többet ért neki annál, a mennyibe a service és a perköltségek kerültek. Mikor Cassagnac az államcsiny után Napoleon udvaránál előkelő állásra jutott, a politikus szabó jónak látta Genfbe költözni, hol üzlete (persze a szabó-üzlet) meglehetősen virágzott s virágzik még ma is.

— **Rövid hirek.** Albrecht főherczeg közelébb, születésnapja 70-dik évfordulója alkalmából, Leó pápától a Krisztus-rendet kapta, mint a szent atya kiváló tisztelete jelét. — Rudolf trónörökös nem megy szeptemberben Krakóba a védnöksége alatt rendezett galiczíai országos kiállitás megnyitására, hanem Zaleski gr. helytartó fogja helyettesiteni. — Zalewsky a bécsi postasikkasztót e napokban átszállitották a törvényszéki kórházba, mert folytonosan gyöngélkedik. Az első napokban Zalewsky nem evett és morphiumot kért, e mit az orvosok azonban megtagadtak tőle. — A Rajnavidéken szintén beütött a philloxera-veszedelem; Biebrich környékén már nagy a baj. — Ostendeban nagy zavargás volt; ottani halászok meg akarták akadályozni az angol halászokat áruik kirakásában; a rendőrség kénytelen volt fegyvereit használni s több halász sulyosan megsebesült. — Egy berlini velocipedista, Ridzevski János, kerékpáron három hét alatt járta meg az utat Berlintől Triesztig és vissza. — Salamanca spanyol tábornoktól, kit nemrég kubai kormányzóvó neveztek ki, e kinevezést visszavonták, mert tudvalevőleg becsmérőleg nyilatkozott a miniszteriumról. — Pranzini kegyelmi kérvényét Grévy köztársasági elnök visszautasitotta s igy a kivégzés most már megtörténik. — Péterváról irják, hogy Mescserszky herczeg lapja, a „Grasdanin", mely most kétszer jelenik meg, napilappá alakul át és ez igyekszik majd a Katkow volt lapja, a Moszkovszkija Vjedomoszti szerepét átvenni. — A betlehemi csillag, mely 315 év óta nem volt látható, most ismét mutatkozik, még pedig a tejutban, a Cassiopeia csillagcsoportban. E csoport, melyet öt igen szép csillag képez, egy feldöntött szék alakját mutatja.

Irodalom és müvészet.

— **A „Vadrózsa"** Csiky Gergely uj müve pénteken kerül először szinre a budapesti nemzeti szinházban. Népies szinmü, mely a népszinmüvel rokon ugyan, de annál magasabb szinvonalon áll s mindenesetre oly müfaj, melyet a nemzeti szinház közönsége nehezen nélkülözött eddigelé is. A „Vadrózsa" nem népszinmü, s az a hir, hogy ezt Csiky előzőleg a népszinszinházznak benyujtotta volna, teljesen alaptalan. A „Vadrózsa" vidéki városban játszik s szereplői között vannak egy vidéki prókátor (Ujházi), egy meggazdagodott vidéki uzsorás (Gabányi), egy volt városi jegyző, a ki sikkasztás miatt börtönben ült, de haza került (Szacsvay) egy hétszilvafás nemes embernek az özvegye (Felekiné), a kinek a leánya a vadrózsa (Csillag Teréz). A comicus elemet képviselik Vizváry, a ki egy borbélyt és Földényi, a ki egy néptanitót játszik. A darabot háromszor egymásután adják.

— **Carmen Sylva.** Románia költő-királynéjának, legujabb regényét közli az Egyetemes Regénytár (Budapest, Singer és Wolfner) II. évfolyam, XVII. és XVIII. kötete, Tábori posta czim alatt. Carmen Sylva ama ritka női irók közé tartozik, kikben az irály nőies finomsága éles megfigyelő képességgel és az eszmélkedés mélységével egyesül. Jellemzései müvészien tökéletesek, s bár az eszményi magaslatot sohasem téveszti szem elől, mégis mindig megmarad a természetesség, a való határai közt. Megvan az a kiváló irói képessége, hogy alakjai iránt rögtön fel tudja költeni az érdeklődést s ezt az érdeklődést a mese folyamán — bármilyen egyszerü is az — mindvégig fenntartja. Legutóbbi regényeit „Dito und Idem" név alatt bocsátotta ki, s ez a név van a jelen regény czimlapján is. A Tábori posta a franczia-német háboru alatt játszik s az ujkor egyik legnagyobb történelmi eseménye szolgál komoly hátteréül a felette érdekes regénynek. A két kötet, csinos piros vászonkötésben együtt 1 frt.

CSARNOK.

Aranka titka.

— Az „Aradi Közlöny" eredeti beszélye. —

[2. Folyt.] Irta: Eötvös Margit.

— Arankának igaza van, — contrázott a mama, mosolyogva egy oldalpillantást vetve leányára. — Theánk egészen kihült és amint látom valóban felizgatta ez a mese a szegény Aliceről s a szép özvegyről, mert egészen halvány lett.

S csakugyan, Aranka arczát sápadtság boritá, mi nem kerülte el Victor figyelmét sem s felugorva székéről megfogá a reszkető kis kezeket.

— Csak nem vagy beteg aranyom, — szólott a lesütött szemekkel ott álló leányhoz, — milyen halvány vagy! S én ismét, mint rendesen oly ügyetlen voltam s ezt észre nem vettem.

— Csak egy kis szédülés s ez csakhamar elmulik, — mondá Aranka zavartan. A sok látogatás, melyet e nagy hőségben tettünk igen kimeritett s igy legjobb lesz, ha szobámba megyek. S kacsóit Victornak kézcsókra nyujtva, jó éjt kivánt anyjának.

— Holnap korán reggel eljövök megkérdezni, hogy érzed magad, — kiáltá Victor még utána, mikor Aranka betette maga után az ajtót.

Aranka alig várta, hogy szobájába érhessen; leveté magát egy zsölyeszékbe s keserves zokogásban tört ki. Nemsokára hallotta vőlegénye távozó lépteit; ekkor felállott s odalépett pipereasztalkája elé. Egyik hajtút a másik után vette ki a magasan felfésült dus hajfonatból, mig végre két nehéz holló fekete fürt, elválva saját hajától, az asztalon feküdt. Saját haja alig ért válláig, de szép hullámos haj volt.

— Hogy fekszenek itt e haszontalan dolgok, gondolá magában Aranka. Oh mint nyomták fejemet az este; mindig azt képzeltem, hogy leesnek fejemről, holott jól tudtam, mily erősen tüztem fel őket. Mindig ugy éreztem én is, hogy egy kéz nyul utanna s le akarja rántani fejemről. Hja igy van az, a kinek rosz a lelkiismerete. Csak legalább már megmondtam volna Viktornak, de ő soha, de soha nem fogja nekem megbocsátani, hogy igy ámitám. Oh én boldogtalan teremtés! De ha megmondom, ki tudja nem mondta volna-e el barátainak, daczara annak, hogy olyan jó lélek s hogy a férfiak nem fecsegők. Ők legalább ugy mondják és senki sem mond önmagáról rosszat. Mily kinos volt nekem a mai este! Oh édes, aranyos Victorkam! Hisz ő nem is törődik különben oly dolgokkal, mely reá nem tartozik, de az a csuf, kiállhatatlan Erdőssy beszélte tele a fejét. Ez a tudákos festő az oka mindennek. Szeretném tudni, vajjon neki van-e izlése? Bizony nincs. Egy indigókék nyakkendő, kék kesztyü, kék kalap, kék czipő s oly szabásu ruha, mint a minőben a multkor a hangversenyen megjelent; oh istenem és még ő akar izlésről beszélni. Es lovagolni se tud; ugy néz ki a lovon, mint egy csizmába bujtatott kandur. Ez Victorral mindennap sétalovaglást fogok tenni a szabadba, mihelyest neje leszek. Oh, be pompás is lesz az; uj lovaglóöltönyöm kitünően áll. És milyen csizmákat visel ez az Erdőssy! az olyan embert, ki ily csufmódra öltözködik, ki kellene rekeszteni a társaságból. Persze kitünő festő, mama azt mondja, hogy müvész. De ugyan mire való az. Victor nem müvész, s egyáltalán nincs a festészethez hajlama s szeretném látni, van-e nála az egész világon kedvesebb, csinosabb és figyelmesebb fiatal ember. Es milyen neve van, szent atyám! Erdőssy Dávid! Hogy lehet valaki Dávid. Pfui, de unalmas egy név. Az embert az iskolára emlékezteti, a bibliára, Karolin tantera, kinek hideg szemei mindig kék pápaszemmel voltak felfegyverezve s kinek szederjes ajkai mindig reszkettek, mint a mesebeli vas orru boszorkánynak; az óriás Goliáthra és Saul királyra meg arra, a hogy hijákra, ejnye arra, a ki Dávidnak a legidősebb fia volt s hajánál fogva az ágon függve maradt — Absolon, igen.

Oh Istenem, annak hosszu haja lehetett s a sajátja, természetesen; milyen irigylésre méltó! Ő pedig csak férfi volt. No egy ilyen férfi, kinek magának ily hosszu haja van, megkövetelheti, hogy a feleségének még hosszabb legyen, mert már ez ugy illik egy nőnek. De az a Dávid csak hallgasson, hisz neki magának alig van a fején egy pár rövid hajszál.

Ha neje leszek Victornak, minden áron meg fogom akadályozni a vele való barátságot; igen, ez legelső kötelességem lesz, mert még elrontaná az én kedves Victorkámat ez a megátalkodott rosz ember. Már most is meglátszik rajta, hogy az ő iskolájába járt. Eddig mindig illedelmesen viselte magát, de ma este — folytonosan egyre arról a csuf hajról beszélni! pláne a thea mellett, igazán illetlen volt. Minden étvágyamat elrontotta; egészen rosszul érzem magamat; holnapra bizonyosan lázam lesz és azon a napon, melyen esküvőmnek kellene lenni.

Aranka keservesen zokogott, midőn ott vélte magát látni a koszorukkal felékesitett nyitott koporsóban, a drága menyasszonyi ruhában, myrthus koszoruval s menyasszonyi fátyollal a fején. Ott látta a sok ismerőst, kik szomoruan állották körül a ravatalt, ott látta udvarlóit a mult farsangról, kik halkan beszélgettek egymással. — Es akkor meglátják mindnyájan, hogy nem saját hajamat viseltem, — különben akkor már nékem mindegy, ha meg is látják. Oh az a csuf kiállhatatlan festő ur oka mindennek. De igy van az, ha az az embernek ellenségei vannak! Mit mondott a multkor is nekem arra a szép szénrajzomra, melytől Victor egészen el volt ragadtatva?! Azt mondá reá, igen! hogy nagyon jól tette az a szegény remete, hogy bucsut mondott a világ örömeinek, mielőtt e kápolnába belép, mert az okvetlenül összeomlik a feje felett. Hát megengedem, hogy nem volt egészen egyenes, de istenkém, nekünk leányoknak egyéb dolgunk is van, minthogy ilyesmivel töltsük az időt. Ha ő festene olyat, az egészen más; ő festő és neki tudni kell oly kápolnát festeni, melv egy piczit se ferde. Most azután a gond a nászuti ruha miatt, melyet még nem küldött el a szabó és sok más apróság, mely eszébe jutott, elüzte az idegláztól való félelmét és azon erős elhatározással, hogy másnap reggel mindent bevall vőlegényének, bebujt a dagadó párnák közé.

De a festő, ki tudtán kivül egész este oly kinokat okozott neki, még álmában is folytatta a gonosz játékot.

Ketten barangoltak az erdőben, — mialatt egészen rájok sötétedett — s nem birtak gyalogutra akadni; a fák ágai feltépték ruháját s a sürü bozóton csak nagy ügyelbajjal tudott magának utat törni. Ekkor a galyakon át, nem messze egy kis épület látszott; csakugyan ugyanaz a kis kápolna volt, melyet szénnel rajzolt. De az egész feketének tünt fel; a fák, a festő, még az indigo-kék nyakkendő is feketévé változott át.

— Látja, hogy a kápolna nem dült összse, — mondá Aranka diadalmasan.

— Nem is szabad annak még összedülni, hisz mindjárt egy esküvő fog benne végbemenni.

— Kinek az esküvője?

— A Világosi Victoré.

Ekkor megkoudult a kápolna kis harangja. Aranka megijedt.

— Es ön azt csak most mondja nekem; ez igazán kiméletlenség, udriatlanság öntől? tudom, hogy mindig őrült a lelke, ha engem zavarba hozhatott, de ezt még sem vártam volna öntől. Se fel nem vagyok öltözve, se megfésülködve, — mondá a felindulás hangján, — mialatt szégyenkezve simitá meg kezeivel rövid leomló haját.

Most álmában jól kiöntötte haragját, a mit eddig magában visszatartott.

— Legyen nyugodt kedves kisasszony — mondá gunyos mosolylyal a festő; kegyed egész jól van felöltözve, miután nem kegyed a menyasszony.

— Nem én, de hát ki az istenért?!

— Ha kissé előbbre megyünk, ugy saját szemeivel győződhetik meg róla; éppen itt jő a nászmenet.

S csakugyen, a mint a félhomályon keresztül ki lehetett venni, elől jött Victor ünnepi diszben, karján vezetve egy egyszerü parasztleányt, kinek fején magas koronaként ott csillogtak Aranka hollófekete fürtjei, kissé elfedve a menyaszszonyi koszorutól és fátyoltól.

— Ez egy varázslat — magyarázá a festő; ő neki azt kell elvenni, a kié ezek a hajfürtök voltak. Ő kegyeden csak e hajat szerette, ez nem volt sajátja, megcsalta őt s most meg van büntetve.

— Oh Istenem, — zokogott Aranka. — csak megmondtam volna neki.

A kápolna most már egész közelébe jött. Báli ismerősei, udvarlói mind elmentek előtte s gunyosan köszöntek neki; a nők ujjal mutogattak reá s aztán bátat forditva neki, követték a menetet. Aranka kiszakitá magát kisérője kezeiből ki erősen fogva tartá, a menyasszony elé rohant s térdre borult előtte.

— Oh ne rabolja el tőlem vőlegényemet, adja őt nekem vissza! — kiáltá esdőleg. A hajat tartsa meg s én még sok szép ékszert adok magának; azt a gyönyörü brillantdiadémot is magának adom, melyet menyasszonyi ajándékul kaptam.

— Isten ments! — mondá nevetve a parasztleány.

— Magának adom egész kelengyémet, a sok himzet fehérneműt, azt a sok szebbnélszebb reggelifejkötőcskét, csipkékkel és szallagokkal. Magának adom kedves kis kutyámat mert ugy is féltem, hogy nem fog megegyezni a Victor Pagátjával, mert az én kis Pukikám el van kényeztetve s igen érzékeny.

— Szeretném tudni, mire való nekem az ön kis ölebe, én nekem csupán az ön csinos vőlegénye kell, ő és semmi más — válaszolt elbizakodottan a leány.

Victor lesütött szemekkel állott ott s nem szólt egy szót sem. A harang most elnémult s mindnyájan beléptek a kápolnába. Aranka halotta, mint esketi össze őket a pap, hallotta elhangzani a végzetes „igent." Ekkor ropp! — és a kápolna ropogva omlott össze.

Aranka kiáltani akart, de nem volt képes, még hallotta a festőt, a midőn mondá: — Látja, hogy össze kellett dülni? — s ezután felébredett.

A hold halvány arcza nyájasan, szendén tekintett be a szobába. Aranka egész testében remegett s még mindig hallani vélte a festőnek, a távolban hangzó gunykaczaját.

De mi volt ez: Az ajtó most csendesen megnyilt s egy magas alak közeledett felé. Aranka szemeit dörzsölte s nem tudta ébren van-e vagy álmodik. Hiába igyekezett tekintetével keresztülhatolni a szobában derengő félhomályon, hogy az éji látogató vonásait megláthassa. Az alak most pipereasztalkája mellé lépett s azután csendesen, amint jött az ajtó felé tartott.

Aranka nem hallott semmi neszt, csak szive erős dobogását s a kisértet ruhájának suhogását, mely rémesen hangzott a magányos éjben. Végre az ajtó bezáródott, az alak kilebegett s ismét csendes lőn minden.

Látta, hogy nem álmodik s hogy mindez valóság. De hisz csak nincsenek kisértetek; nem, bizonyosan egy tolvaj volt, ki elvitte ékszerszekrényét. Félénken emelkedett fel ágyában s széjjelnézett a szobában, de nem volt sehol senki.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Vegyes közlemények.

— **Értéktőzsdei heti jelentés** Budapest, aug. 24. (A „Magyar Mercur" tudósitása az „Aradi Közlöny" számára.) Az értéktőzsdén a hét eseményét a két hitelintézet mérlegeinek közzététele képezte. A magyar hitelbank mérlegétől jót vártak, az osztrák hitelintézetét nem sokra becsülték és a dolog megforditva esett ki. A magyar hitelbanknál a jövedelem kisebb, mint volt tavaly, az osztrák hitelintézetnél azonban nagyobb. A tőzsde tehát szilárd volt e héten is, de minden jelentékenyebb élénkség nélkül. A gabona export még nem vette kezdetét, pedig a gabona üzlet fogja befolyásolni az értéktőzsdét is, a menynyiben a kedvező termés okozta, bőségesebb pénzállás elő fogja mozditani a tőzsdei müveleteket és az árfolyamokat bizonyára emelkedő irányzatba fogja terelni. A járadék piaczon az irányzat folytonosan szilárd, de az árfolyam mozgalom jelentéktelen. A bankok közül magyar leszámitoló bank részvények iránt mutatkozik érdeklődés, mivel ezen intézet szép jövedelmezőségre enged kilátást. A magyar hitelrészvények és osztrák hitelrészvények közt, árkülönbözet az előbbiek hátrányára kisebbedett a mi a mérlegekben találja magyarázatát A vasuti értékek árfolyama gyengült. A helyi piaczon különösen malmok részvényei emelkedtek, közuti vasuti részvények is szilárdak. A sorsjegypiaczon a kis sorsjegyek áremelkedése folyton tart és különösen az olasz veres keresztsorsjegyek részesülnek nagyobb keresletben, természetesen emelkedő árakon. A valuta kevesett változott.

— **A magy. kir. államvasutaktól** vett értesités szerint az 513 és 514. számu vegyes vonatok forgalma Belgrád és Zimony között folyó évi augusztus hó 31-ével megszüntettetik.

Az 513. számu vonat indul Belgrádból reggel 5 óra 55 perczkor és érkezik Zimonyba reggel 6 óra 10 perczkor, ellenben az 514. sz. vonat indul Zimonyból este 9 óra 16 perczkor és érkezik Belgrádba este 9 óra 31 perczkor. — Ugyanazon napon megszüntettetik a Zágráb-Zabok, Krapina Teplitz illetve Zabok-Krapina, Teplitz és Krapina között a nyári idény alatt személyszállitással közlekedő 563·343, 344·562 illetve 443 és 444. számu tehervonatok forgalma. Az 563·343. számu vonat indul Zágrábból reggel 7 óra 16 perczkor és érkezik Zabok-Krapina Teplitzre délelőtt 9 óra 16 perczkor, a 344·562. számu vonat indul Zabok-Krapina Teplitzről d. u. 4 óra 14 perczkor és érkezik Zágrábba este 6 óra 15 perczkor. A 443. számu vonat indul Zabok-Krapina Teplitzről délelőtt 9 óra 26 perczkor és érkezik Krapinára délelőtt 10 óra 9 perczkor és végre a 444. számu vonat indul Krapináról délután 3 óra 12 perczkor és érkezik Zabok-Krapina Teplitzre d. u. 5 órakor.

Szeszüzlet.

(Augusztus 25.)

(B) Készáru nagyban 26.50. kicsinyben 27, hordó nélkül per 100 liter.

Budapesti gabnatőzsde.

(Augusztus 25.)

Jó kinálat és vételkedv folytán az üzlet igen szilárd, 30,000 mm. jött forgalomba, és 5 krral magasabb árakon adatott el. Buza őszre 6.88—6.90, buza tavaszra 7.40—7.42, zab őszre 5.43—5.45, zab tavaszra 5.82—83, kukoricza tavaszra 5.60—5.61, káposzta-repcze 11.37—11.50.

Sertéskereskedelmi csarnok.

— Budapest-Kőbányán. —

Kőbánya, aug. 24. Az üzlet szilárd. Magyar urasági öreg nehéz 43.—44 frt, fiatal nehéz 46—46.50 frt., magyar urasági fiatal közép 47.50—47 frtig magyar urasági fiatal könnyü 48—49 forintig, közön, séges szedett nehéz 47.——49.— frtig, magyar szedett közép 49.——50.— forintig, magyar szedett könnyü 50.——51.— frtig, zerbiai átmeneti nehéz 45.—46.50 frt, szerb. átmeneti közép 45.——46.— frtig, szerb. átmeneti könnyü 45.—45.50 frtig. Romániai és szerbiai sertések, melyek mint átmeneteliek adattak átvevőn- s páronként 3 arany vám fejében megtérittetnek. — Sertés-létszám: augustus 22-én volt készlet 97193 darab, augustus 23-an felhajtatott 2223 darab, elszállittatott 745 darab, augustus 23-n maradt készletben 98,671 darab sertés.

Hivatalos árfolyam

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1887. évi augusztus hó 25-én.

Magyar aranyjáradék 6 sz.	—.—
Magyar aranyjáradék 4 sz.	101.—
Magyar papirjáradék 5 sz.	87 50
Magyar vasuti kölcsön	150 50
Magyar keleti vasuti államkötvéná 1. kib.	98 —
Magyar keleti vasuti államkötvény 3. kib	114.50
Magyar földtehermentesitési kötvény	104 25
Magyar földtehermentesitési kötv. záradék	104 25
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény	104 25
Temes-bánáti földtehermentesitési köt. zár.	104.25
Horvát-szlavon földtehermentesitési köt.	—.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 2. kib.	—.—
Erdélyi földtehermentesitési kötvény	104 25
Magyar szőlődézsmaváltsági kötvény	100.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	122.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	125 —
Osztrák járadék papirban	81.50
Osztrák járadék ezüstben	82.75
Osztrák járadék aranyban	112.75
1860-iki osztrák államsorsjegy	136.—
Osztrák-magyar bankrészvény	884.—
Magyar hitelbankrészvény	286 25
Osztrák hitelintézeti részvény	282.50
Ns. és kir. arany	5.95
Ezüst	—.—
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.93
Német birodalmi márka	61.50
London	125 80
20 markos arany	12.28

Közlekedés.

		A vonat ind. Aradról		érk. Aradra
Csabai vegyesvonat	regg.	6 20	este	6.28
Budapesti személyvonat	d. u.	12.31	regg.	5.45
„	este	9.17	d. u.	4.10
Erdélyi vegyesvonat	d. u.	4.30	d. e.	8.42
„ személyvonat	regg.	6.—	d. e.	11.39
Temesvári vegyesvonat	regg.	6.05	d. e.	9.27
„ „	d. u.	5.48	este	8.17
Borossebesi vonat	regg.	6.25	regg.	8.38
„	d. u.	4.25	este	7.18
Szegedi személyvonat	regg.	4.38	regg.	8.15
„ „	d. u.	2.56	d. u.	7.50

IDEGENEK NÉVSORA.

(Augusztus 24.)

Fehérkereszt-szálló. Puscariu János, curiai biró és neje. Bpest. Fleischmann N., mérnök, Bpest. Vest M., igazgató, Temesvár Urbán Andor. birt., Csill. Eisele József. gyáros, Bpest. Dr. Turnovszky F., orvos Maros-Vásárhely. Billa Pál. magánzó, Temesvár. Rozenberg N., utazó, Bécs. Klein H., Pick F., utazó, Budapest.

Tücherer-szálló. Konopi Sándor, birt., Konop. Stohr N., hadnagy, Szeged. Kubinyi N., hivatalnok, Szeged. Molnári Viktor, vendéglős, Versecz.

Nádor-szálló. Ungard Albert, őrnagy, Szeged. Zertig N., őrnagy, Debreczen. Orthmayer N., kapitány Szeged. Ternovszky Albert, főhadnagy, Szeged. Balog István, hadnagy, Szeged. Imrey N.-né, színésznő, Ungvár. Lévay Ilon, színésznő, Léva.

Háromkirály-szálló. Balog János, birt., Iratos. Makszinin N., Milisics N., kapitány, Szeged. Schmidt F., főhadnagy, Szeged. Pintér N., Kuhl N., Novák F., hadnagy, Szeged.

Aranykules-szálló. Krajnik György, lelkész, Nadab. Popovics Flórian, tanító, Békés.

Felelős szerkesztő és kiadó:
HINDY ÁRPÁD.

Nyilttér.*)

STROBL J. sörcsarnokában

ma és a következő napokon

a **Pöschl Anna** kisasszony vezetése alatt álló

bécsi nemzetközi női zenekar

CONCERTJE,

változatos müsorral.

Bemenet szabad.

Kezdete ½8 órakor.

Jó ételek és italokról, a n. é. közönség kényelméről és pontos kiszolgáltatásról kellőleg gondoskodva van.

A t. közönség szives látogatását kéri kiváló tisztelettel, alázatos szolgája:

Strobl Jakab,
vendéglős.

*) E rovat alatt közlöttekért semmi felelősséget nem vállal a szerk.

Előkelő orvosi tekintélyek u. m.

dr. Korányi tr. kir. tanácsos, dr. Kézmárszky tr., dr. Kétli, dr. Schwimmer tr., dr. Stiller tr., dr. Müller Kálmán egyetemi tr., dr. Grosz Sándor megyei t. főorvos, dr. Reinitz, dr. Herman S. főorvos stb. Budapesten; dr. Kállay Adolf rendelő-orvos Karlsbadban; dr. Braun tr. udvari tanácsos, dr. Rokitansky tr. kormánytanácsos, dr. Schnitzler tr., dr. User tr., dr. Winternitz tr., dr. Herz egyetemi tr., dr. Rott tr., dr. Marenzeller, Eulentha li dr. Kautz, dr. Goldudv. orvos, dr Batsy a bécsi orvosi collegium titkára s b. stb. Bécsben; itélete folytán.

KORONA-FORRÁS
(HYGIEA-SPRUDEL)
Radkersburg mellett Stelerországban.
Legjelesebb, legtisztább égyenyes • avanyuv iz

a
Hygiea-Sprudel
nemcsak a legkitünőbb, legkellemesebb izü és legegészségesebb ital, hanem egyszersmind az emésztési, lélegzési és vizelés szervezetek bajaiban
elsőrendü gyógyviz.
BORRAL VEGYITVE KITÜNŐ.
Kapható Arad on minden nagyobb füszerkereskedés és vendéglőben.
A forrástermény egyedüli elárusitója:
MAUTNER ADOLF,
BUDAPEST, Arany János-u. 36. sz.
Legjobb óvszer a kolera ellen.

3483—1887. 595 3—3

Póthirdetmény.

Ezennel közhirré tétetik, hogy a f. évi 4126—1887. sz. a. megjelent birtokeladási hirdetményben kifejtett feltételek mellett **f. évi szeptember 14-én** az aradi kir. jószágigazgatóságnál a nagy-péli nádor malom-csatornán lévő

vizi-malom

5000 forint becsáron szitén eladási árverésnek fog kitétetni.

Érdekelt versenyzők ezennel meghivatnak.

Arad, 1887. augus tus hó 18.

M. kir. Államjószágigazgatóság.

Bérbeadó földbirtok.

Aradhoz egy óra járásra Temesmegyében, **Füskut község határában** egy tagban fekvő **257 cat. hold**

nemesi birtok,

melyből 245 hold első minőségü szántóföld, a hozzá tartozó regale-jövedelemmel, a községben uri lakkal és a birtokon levő gazdasági épületekkel együtt hosszabb időre

haszonbérbe adandó.

Értesitést ad

Kisfaludy Zsigmond,
temesvári ügyvéd.

606 1-1

A tiszai m. kir. állami kotrások vezetősége.

Ad 153—1887. sz. 605 1—3

Hirdetmény.

A közmunka- és közlekedésügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltósága f. é. augusztus 9-én 30934. sz. a. kelt intézkedésével a

középtisza, valamint a Körös és Maros alsó szakaszán

a hajó forgalom emelése érdekében elrendelni méltóztatott, hogy a tiszai állami kotróraj

„VIHAR" és „TISZA-KÁLMÁN"

nevü csavargőzőse

magánjárművek vontatását

is teljesitse.

Mi is azzal tétetik közzé, hogy nevezett csavargőzösök ezen szolgálatot már megkezdték; szállitmányok feladása a tiszai állami kotrások vezetőségénél **Szegeden, Boldog asszony sugárut 19. sz. a.** eszközöltetnek; ugyanitt a hivatalos órák alatt felvilágositások nyujtatnak; felvilágositások az érintett vidékeken a községi elöljáróságoknál s városi polgármesteri hivataloknál is szerezhetők.

Szegeden, 1887 augusztus 22-ikén.

Ullmann Sándor,
kir. főmérnök, a tiszai magyar királyi állami kotrások vezetője.

Felhivás.

Miután a folyó év julius hó 11-én 11651. szám alatt az *adókönyvecskék előiratására* vonatkozólag kitüzött határidő lejárt, ennél fogva az 1883. évi XLIV. t. cz. 36. §. d) pontja értelmében felhivatik az adófizető közönség, hogy a mennyiben adókönyvecskéit mind ez időig az adóügyi osztálynál előirás végett be nem mutatta, azt a most kitüzött és 1887. évi *augusztus hó 22-én kezdődő 8 napi záros határidő alatt előiratás végett* az adóügyi osztálynál, annál bizonyosabban mutassa be, mivel igazolatlan mulasztás esetén a fentidézett törvény határozmányához képest 1—5 frtig terjedhető birsággal sujtható.

Arad, 1887. aug. 16.

A városi tanács.

Egy államtisztviselő család 607 1.1

tanulókat

teljes ellátásra

igen kedvező feltételek mellett

hajlandó elfogadni.

Zongora rendelkezésre áll.

Bővebbet

e lap kiadóhivatalában.

Alkalmi vásárlások! Nyári időre!

Teljes tisztelettel értesitem nagyrabecsült vevőimet és a t. közönséget, hogy a legujabb áruczikekkel dusan ellátam

kézmü-, rövid-, norinbergi-, fehérnemü-áru

és

gyermekjáték-üzletemet.

Leszállitott árak, mesés olcsóság és a czikkek finomsága felülmulhatatlanok.

Egy vég vászon, 30 rőf, 4.50, 5.50, 6.—, 7.—, 8 forint.
Csoda creász és sziléziai vászon 5, 6, 7, 8, 9. 15 frtig.
Különféle vásznak rőfe 12, 14, 16, 18, 20, 25, krajczár.
Kanavasz, oxford, zephir, 1 vég, 30 rőf 5, 6 7, 8, 9 forint.
Különféle oxford zephir 18, 20, 22, 25, 30 kr.
Kartonok, legujabbak 16, 18, 20, 22, 25 kr.
Borduros kretonok, legdivatosabbak 20, 22, 25, 30 kr.
Koczkázott és szines szövetek 16, 18, 20, 25 kr.
Creppek, beegek, casmirok, loden, dupla széles, minden szinben 30, 35, 40, 50, 60, 70 kr.
Fekete lüszterek 20, 22, 25, 30, 40, 50.
Fekete ternok, kasmir és crepp, dupla széles 55, 60, 70 80, 90, 1.—, 1.50-ig.
Finom czérna-mosókelmék, gyermek és férfi öltönyökre 25, 30, 40, 50 kr.
Vitorlavásznak 20, 22, 25, 30 kr.
Törülközök 16, 18, 20, 25 kr.
Asztalkendők és pohártörülők 20, 22, 25, 30 kr.
Asztalteritők, szinesek 34, 60, 1.—, 1.20, 1.50 2 forint.
Asztalteritők és asztalkendők 6 személyre 3.50, 4.—; 12 személyre 6, 7, 8 frt.
Csipke és juttefüggönyök 20, 22, 25, 30, 40 kr.
Zsebkendők, fehér és szines, 6 drb 40, 50, 80, 1.—, 3 frtig.
Női- és gyermekczipők csodás olcsó árban.
Gyermekkocsik és bölcsők.
Nap- és esőernyők 90 kr., 1 frt, 1.20, 1.50, 2, 3, 4, 5 frtig.
Finom chiffon, oxford és kretoningek 90, 1.—, 1.20, 1.50, 1.80, 2 frt.
Dolgozó-ingek 65, 70, 80, 90 kr.
Férfi lábravalók vászonból 60, 70, 80, 90 kr.
Finom női ingek 65, 75, 85, 90, 1.20, 1.50.
Fehér és szines alsó-szoknyák 80, 90, 1.—, 1.20, 1.50.
Mellfüzők 60, 65, 70, 80, 90, 1.20, 1.50.
Gyermekingek 60, 70, 80, 90, 1.—.
Nyakkendők, 14, 18, 20, 25, 30, 40, 50 kr.
Fin. női hálócorsettek 70, 80, 90, 1.—, 1.20, 1.50.
Harisnyák nők, férfiak és gyermekek számára 8, 10, 12, 15, 20, 25, 30 kr.
Gallérok 16, 18, 20 kr.
Manchetták 25, 30, 35 kr.
Munkás-sapkák 25, 30, 40 kr.
Gyermek és férfi nemezkalapok 1.—, 1.20, 1.50, 1.80, 3 frtig.
Utazó-bőröndök (Koffer) 90, 1.20, 1 50, 10-ig.
Kézi kosarak 25, 30, 40, 60, 80, 1.—, 1.50.
Czérna, selyem és glacekeztyük minden szinben.
Gyermekruhák, fiuk és leánykák részére.
Szőnyegek, paplanok, pokróczok.
Gépész-öltönyök, gyermek- és női kötők.
Mindennemü selyemkendők, szabókellék, szallagok, rüschek, virágok, gombok, czérnák, pamutok, pénzes-, dohány- és szivartárczák, asztal- és tollkések, kanalak, fog-, haj- és ruhakefék, uj tajtpipák és szipkák, illatszerek, albumok, iskola-táskák, poharak, csemegés-tányérok, vajtartók, virágvázák, gumi és bőrlabdák.

Ezeken kivül felhivom a t. közönség figyelmét az annyira megkedvelt

5, 8, 10, 15, 20, 25 kros kiállitási bazáromra,

mely a legszebb és a legválasztékosabb tárgyakból van összeállitva.

A t. közönség pártfogásáért és látogatásáért tisztelettel esedezem:

KILENYI ADOLF, Arad,

főtér, Arena-épület, „a kék golyóhoz." 188—7.8

Póstai megrendelések pontosan teljesittetnek. Csomagolás ingyen.

Olcsó árak!

Jó és tiszta!

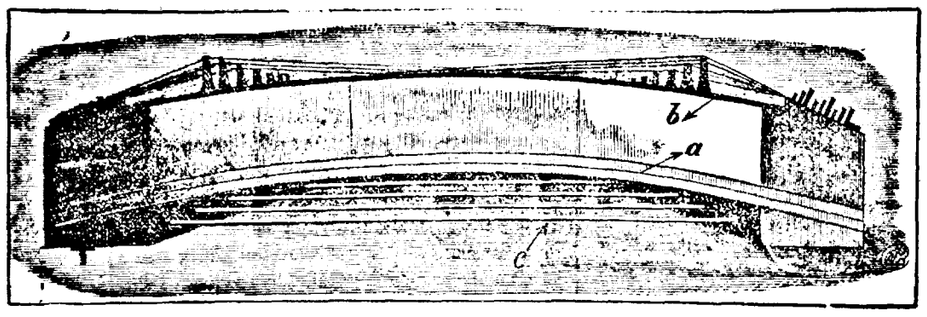

Czentrális-Czimbalom.

Legujabb találmány. Ausztria-Magyarországban szabadalmazva.

Azon előnnyel bir, hogy **szekrénye** és **feneke a)**, valamint **felső lapja b)** domboru alakban van készitve, a czimbalom feneke alatt **5 vasrud c)** van elhelyezve, melyek a szekrény két oldalát tartják össze és csavarok által ugy, mint a felső hurok feszithetők meg, mi által ugy a szekrény, mint a fenék a repedéstől megóvatik, igen tartós hangot nyujt és igy a **czentrális czimbalom** ugy a hangban, valamint a szerkezetben is minden eddig alkalmazásban volt czimbalmot felülmul.

Legjutányosabb áron kapható a feltalálónál: 507 6—10

APPEL IGNÁCZ

hangszerkészitő BUDAPESTEN,

Gróf Károlyi-utcza 5. szám és Magyar-utcza sarkán 18. szám.

Kivánatra **prospektusok** *ingyen és bérmentve küldetnek.*

Nyomtatja a »Széchenyi irodalmi intézet« Aradon.